

An aerial photograph of a wind farm in Tornio, Finland, during sunrise. The sun is low on the horizon, casting a warm glow over a landscape of rolling hills and dense forests. A thick layer of white clouds fills the valleys, creating a 'sea of clouds' effect. Two wind turbines are visible in the foreground, their silhouettes against the bright sky.

Tornio, Karhakkamaa

Tuulivoimapuistohanke, TuuliWatti Oy

Hankealueen nykytilan kuvaus

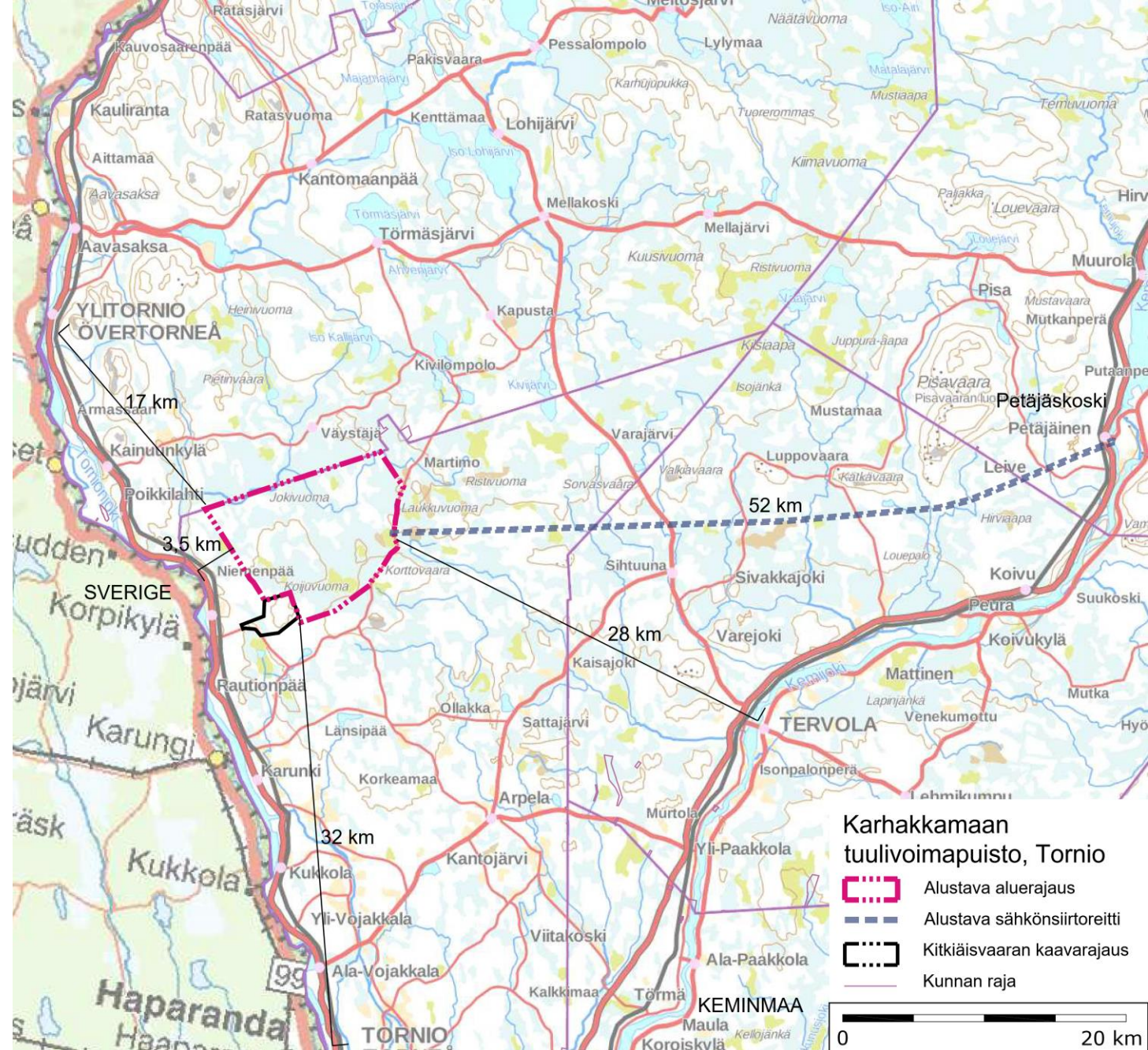
Yleisesittely helmikuu 2020

Hanke

Hankealue

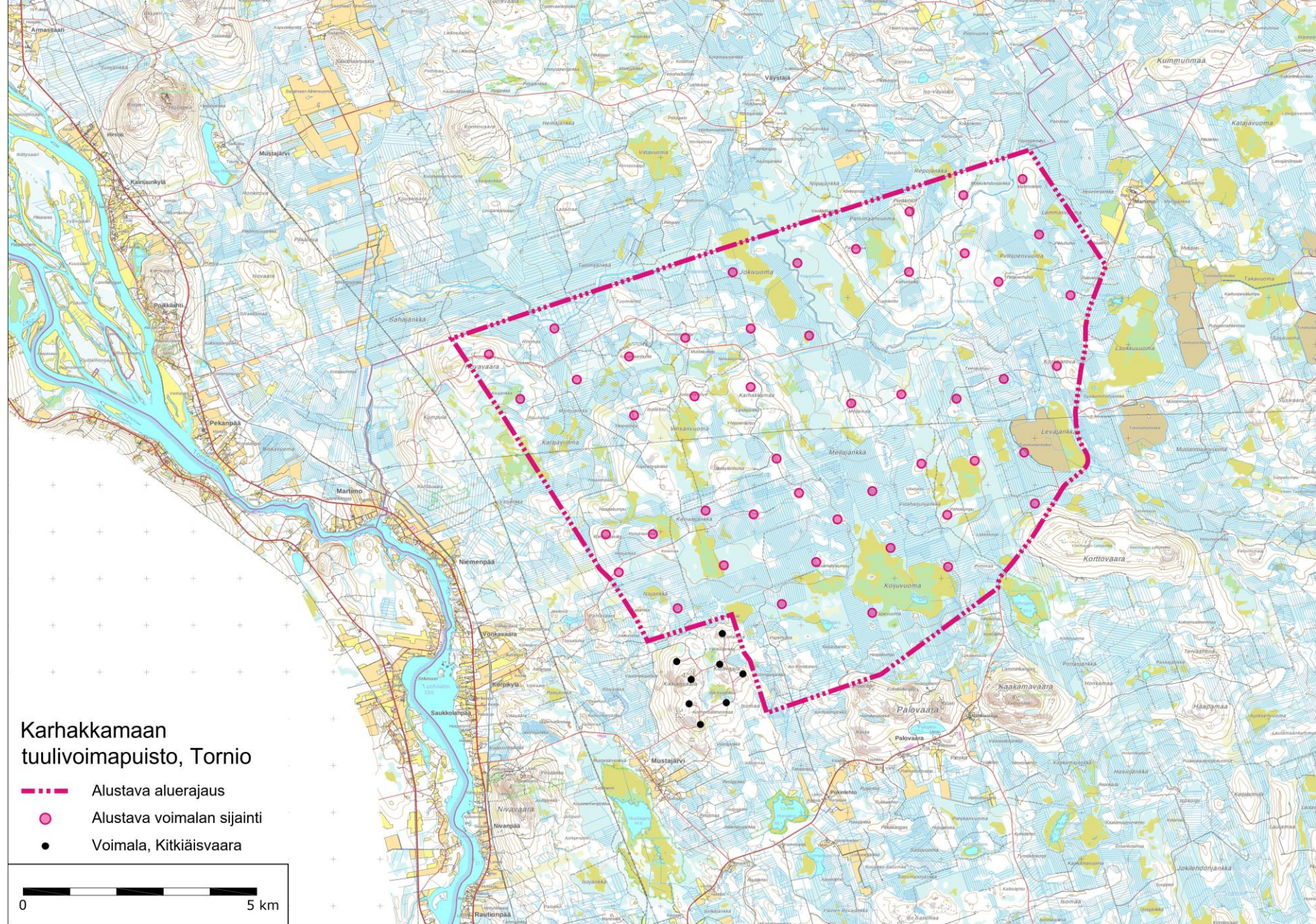
- Hankealue sijaitsee noin 32 kilometriä Tornion keskustasta pohjoiseen.
- Hankealue rajautuu pohjoisessa Ylitornion kunnanrajaan. Etäisyyttä Ylitornion keskustaan on noin 17 kilometriä.
- Etäisyys Tervolan keskustaan (kaakko) on noin 28 km, Keminmaan kunnanrajaan noin 21 km hankealueen rajasta.
- Hankealue sijaitsee lähimmillään noin 3,5 kilometrin etäisyydellä Tornionjoesta ja Ruotsin rajasta.

Hanke

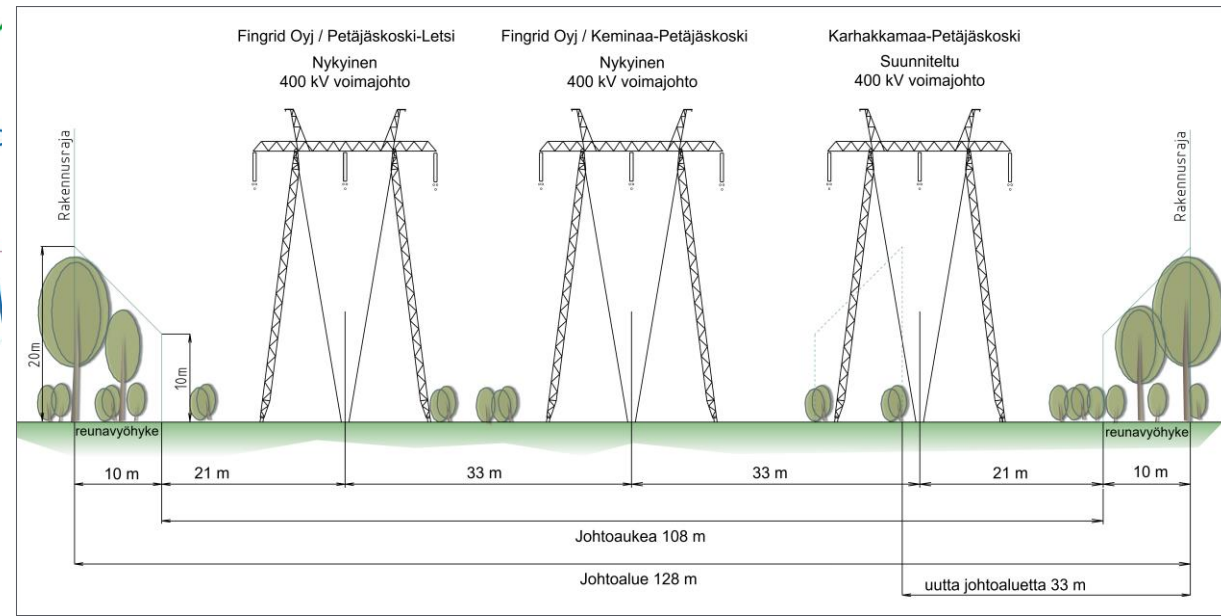
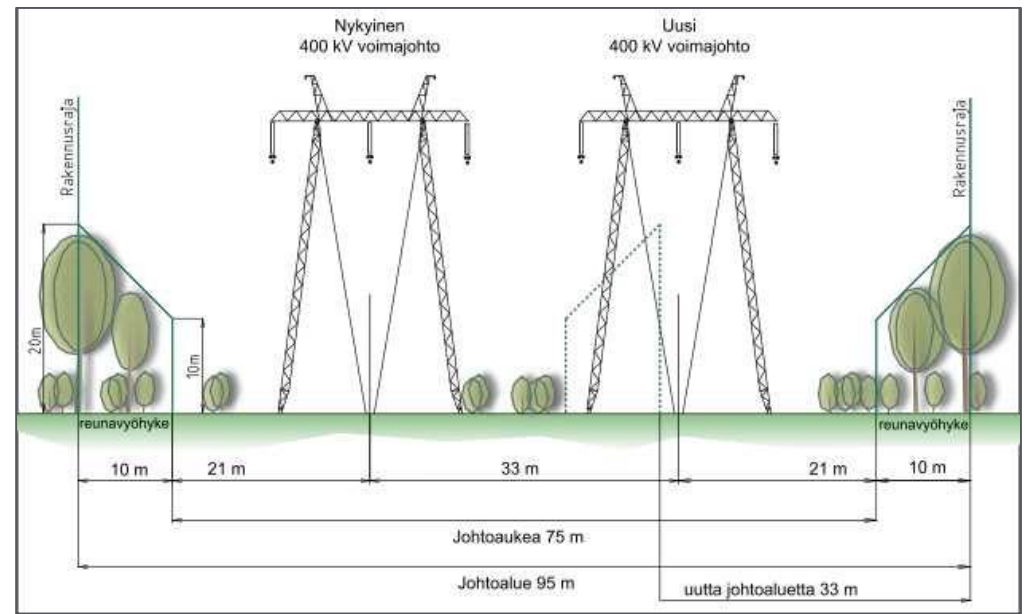
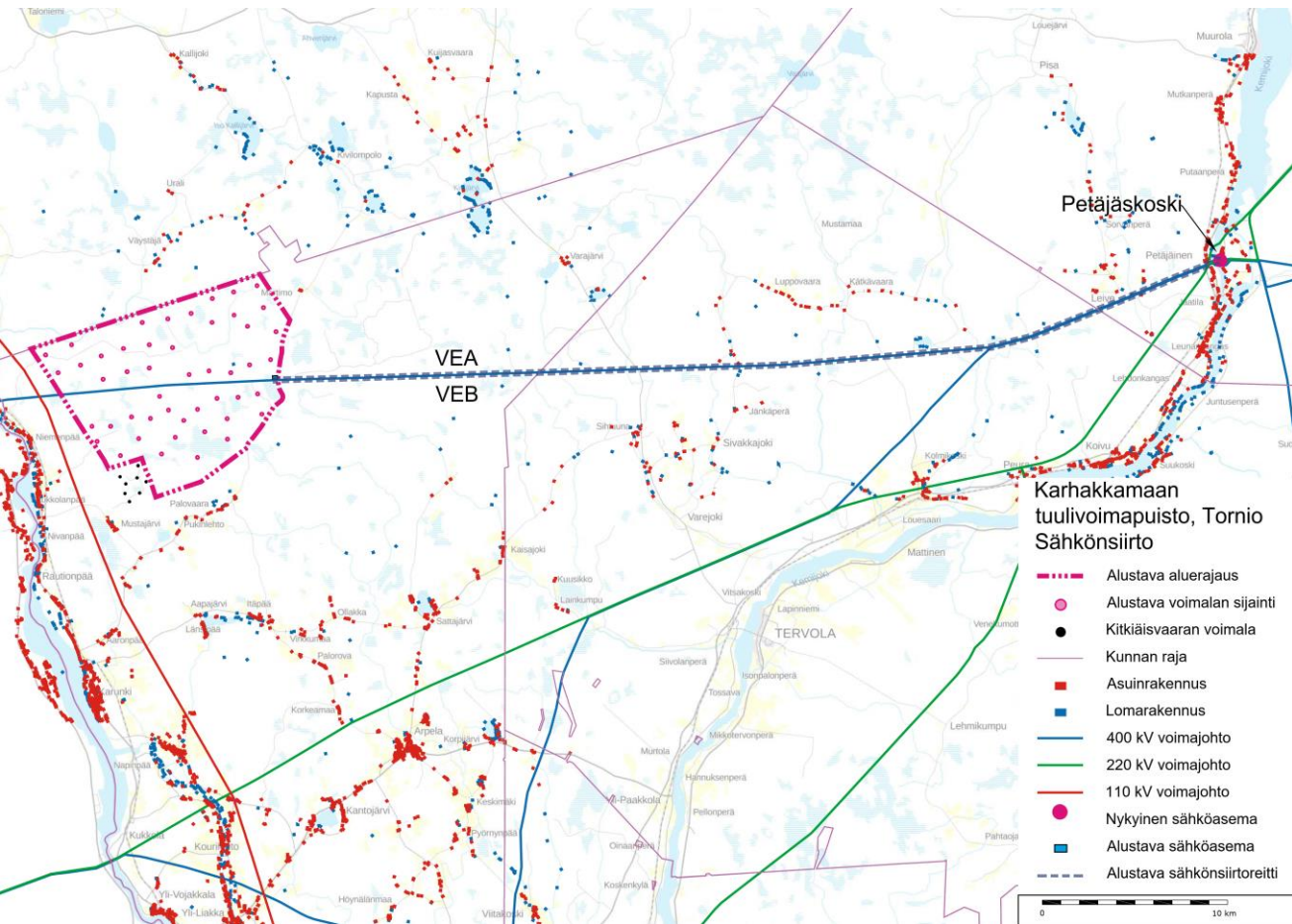
- TuuliWatti Oy suunnittelee noin 50 uuden tuulivoimalan rakentamista Tornion Karhakkamaan alueelle.
- Voimalan kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.
- Voimaloiden yksikköteho 6-10 MW.
- Hankealueen lounaispuolelle sijoittuu toiminnassa oleva Kitkiäisvaaran 8 voimalan tuulivoimapuisto.
- Tuulivoimapuisto sijoittuu Tornion kaupungin ja yksityisten maanomistajien maille.

Sähkönsiirto

- Hankealueelta rakennetaan 400 kV voimajohto Petäjäskosken sähköasemalle.
- Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat nykyisten voimajohtojen rinnalle, joko voimajohdon pohjois- tai eteläpuolelle.

Yhdistetty YVA- ja kaavoitusmenettely

Yhdistetty YVA- ja kaavamenettely

- Uusi YVA-laki mahdollistaa ympäristövaikutusten arvioinnin muun lain mukaisessa menettelyssä, eli voidaan käyttää tuulivoimapuistojen tapauksessa kaavoitusmenettelyssä
- **Kaavamenettely runkona**
- **Kunta** (kaavoitusviranomaisen) johtaa prosessia ja toimii kaava-asiantuntijana
- **Ely-keskus** toimii YVA-asiantuntijana
- **Asiakirjat yhdistetään**
  - Asiakirjojen tulee täyttää sekä **MRL:n** sekä **YVAL** mukaiset sisältövaatimukset
  - **OAS ja YVA-suunnitelma** samoissa kansissa
  - Luonnosvaiheen **Kaavaselostus ja YVA-selostus** samoissa kansissa
- Lausunnot, mielipiteet ja muistutukset yhteen paikkaan (kunta)

Kansainvälinen kuuleminen

- Kansainvälisen kuulemisen toteuttaa ympäristöministeriö
  - YVA-asiakirjat käännetään tarvittavilta osilta ruotsiksi ja toimitetaan ympäristöministeriölle
  - Ympäristöministeriö toimittaa ilmoituksen hankkeesta ja arviointiohjelman käännökseen Ruotsiin ja tiedon ulkoasianministeriölle
    - Ilmoituksesta on käytävä ilmi: 1) tiedot hankkeesta; 2) tiedot mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista; 3) tiedot arviointimenettelystä ja hankkeen toteuttamisen kannalta olennaisesta päätöksestä; 4) kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa toisen valtion on vastattava ympäristöministeriölle osallistumisesta ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.
  - Kansainvälinen kuuleminen järjestetään yhtä aikaa kuin Suomen kuuleminen
  - Yleisötilaisuudessa tarvittaessa tulkkaus ruotsiksi
  - YVA-selostusvaiheessa kuuleminen myös Ruotsin puolella
  - Kaavaehdotusvaiheessa kuuleminen myös Ruotsin puolella
  - Tieto kaavan hyväksymisestä ja kaavan voimaantulosta myös Ruotsiin.
  - Myös lupavaiheessa on toimitettava päätös ympäristöministeriölle, joka toimittaa päätöksen Ruotsiin.
- Jos Ruotsi ilmoittaa YVA-ohjelmavaiheessa, että eivät näe tarvetta osallistua ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, ei jatkovaiheissa tarvitse järjestää kuulemisia Ruotsin puolella.

Yhdistetty menettely

YHDISTETTY KAAVAPROSESSI JA YVA-MENETTELY

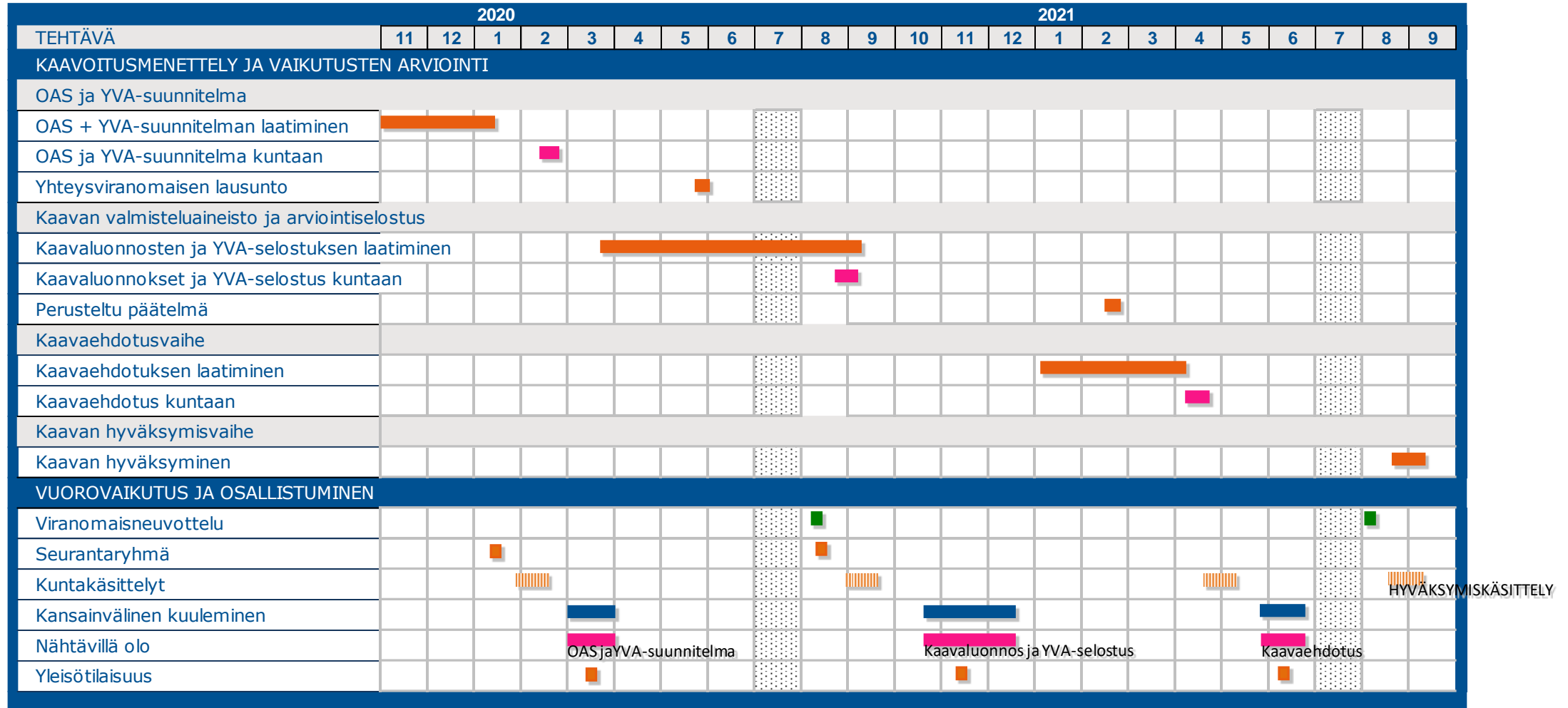
Prosesessin vaihe	Yleiskaavoituksen vireilletulo ja YVA-menettelyn käynnistys	Yleiskaavan valmisteluvaihe	Yleiskaavan ehdotusvaihe	Yleiskaavan hyväksyminen
Asiakirjat	Yhdistetty yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavaluonnokset - Yhdistetty yleiskaavan ja ympäristövaikutustenarvioinnin selostus - Laaditut selvitykset	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavaehdotus - Saadun palautteen perusteella päivitetty yhdistetty yleiskaavan ja ympäristövaikutustenarvioinnin selostus	<ul style="list-style-type: none"> - Valmis yleiskaava - Saadun palautteen perusteella viimeistelty yhdistetty yleiskaavan ja ympäristövaikutustenarvioinnin selostus
Vuorovaikutustoimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> - Aineiston nähtävilläolo ja lausuntopyynnöt viranomaisille - Kuulutus - Yleisötilaisuus - Yhteysviranomaisen lausunto YVA-sunnitelmasta	<ul style="list-style-type: none"> - Aineiston nähtävilläolo ja lausuntopyynnöt viranomaisille kaavaluonnoksista ja YVA-kaavaselostuksesta - Kuulutus - Yleisötilaisuus - Yhteysviranomaisen perusteltu	<ul style="list-style-type: none"> - Aineiston nähtävilläolo ja lausuntopyynnöt viranomaisille yleiskaavaehdotuksesta - Kuulutus - Yleisötilaisuus	<ul style="list-style-type: none"> - Kuulutus kaavan tultua voimaan

Suunnittelu- ja päätöksentekovaiheet

- Kaavoitusaloite on hyväksytty: teknisten palvelujen lautakunta 22.5.2019 §125, kaupunginhallitus 3.6.2019 §196 ja kaupunginvaltuusto 10.6.2019 §68.
- Ennakkoneuvottelussa 26.4.2019 päätettiin YVA:n ja kaavan yhdistämisestä
  - Tornion kaupunki, Lapin ELY-keskus, hanketoimija (TuuliWatti Oy), YVA- ja kaavakonsultti (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy), Lapin liitto
- Päätös yleiskaavamuutoksen asettamisesta nähtäville: Tornion teknisten palvelujen lautakunta 12.2.2020
- Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ja kaavan OAS
  - Virallisesti nähtävillä arviolta maaliskuussa 2020
  - Yleisötilaisuus nähtävilläaikaana
- Ympäristövaikutusten arviointiselostus ja kaavan valmisteluaineisto 8-9/2020
  - Virallisesti nähtävillä 2 kuukautta
  - Yleisötilaisuus nähtävilläaikaana
- Kaavaehdotus 2/2021
  - Virallisesti nähtävillä
  - Yleisötilaisuus
- Kaavan hyväksymisvaihe syksy/2021

Alustava aikataulu

Seurantaryhmä

Hankkeessa on perustettu seurantaryhmä. Seurantaryhmän tarkoituksena edistää osallistumista ja tehostaa tiedonkulkua ja tiedonvaihtoa hankkeesta vastaavan, viranomaisten ja eri sidosryhmien välillä.

- Lapin elinkeino- ja ympäristökeskus
- Lapin aluehallintovirasto
- Tornion kaupunki
- Ylitornion kunta
- Tervolan kunta
- Rovaniemen kaupunki
- Norrbottens Länsstyrelse
- Övertorneå kommun
- Haparanda kommun
- Lapin liitto
- Metsähallitus
- Suomen metsäkeskus, Pohjoinen palvelualue
- Metsänhoitoyhdistys Länsi-Pohja
- Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK Tornio)
- Tornion Yrittäjät
- Lapin pelastuslaitos
- Tornion Vesi Oy
- Riistakeskus Lappi
- Tornion riistanhoitoyhdistys
- Ylitornion riistanhoitoyhdistys
- Tornionseudun Ampujat ry
- Alatornion metsästysseura ry
- Tornionseudun Metsästysseura ry
- Karungin erämiehet
- Paliskuntien yhdistys
- Palojärven paliskunta
- Lohijärven paliskunta
- Lappilaiset Kylät ry
- Aapajärven kyläyhdistys ry
- Aapajoen kylätaloyhdistys
- Kainuunkylän kyläyhdistys ry
- Karungin kyläyhdistys ry
- Pekanpään maa- ja kotitalousseura
- Väystäjän kyläyhdistys ry
- Hedenäsets byaförening
- Korpikylä Hembygdsförening
- Karungi hembygdsförening
- Risudden/Vitsaniemi byaförening
- Risudden/Vitsaniemi samfällighetsförening
- Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
- Lapin lintutieteellinen yhdistys
- Xenus ry
- Fingrid Oyj
- Puolustusvoimat, 3. Logistiikkarykmentti
- Viestintävirasto (Ficora)
- Museovirasto
- Lapin maakuntamuseo
- Tornionlaakson maakuntamuseo

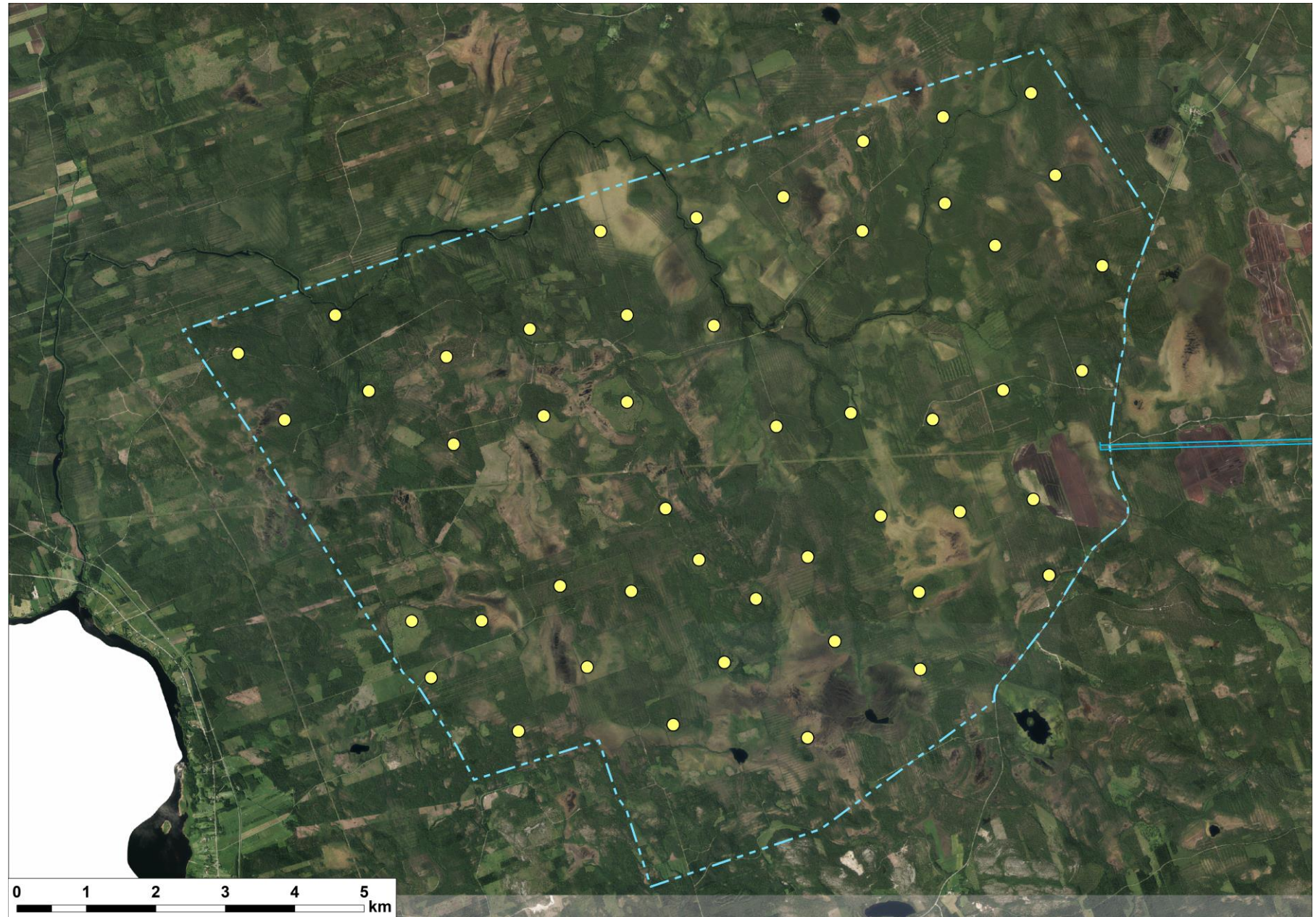
Seurantaryhmää voidaan tarvittaessa täydentää hankesuunnittelun aikana.

Hankealueen nykytila

Hankealue

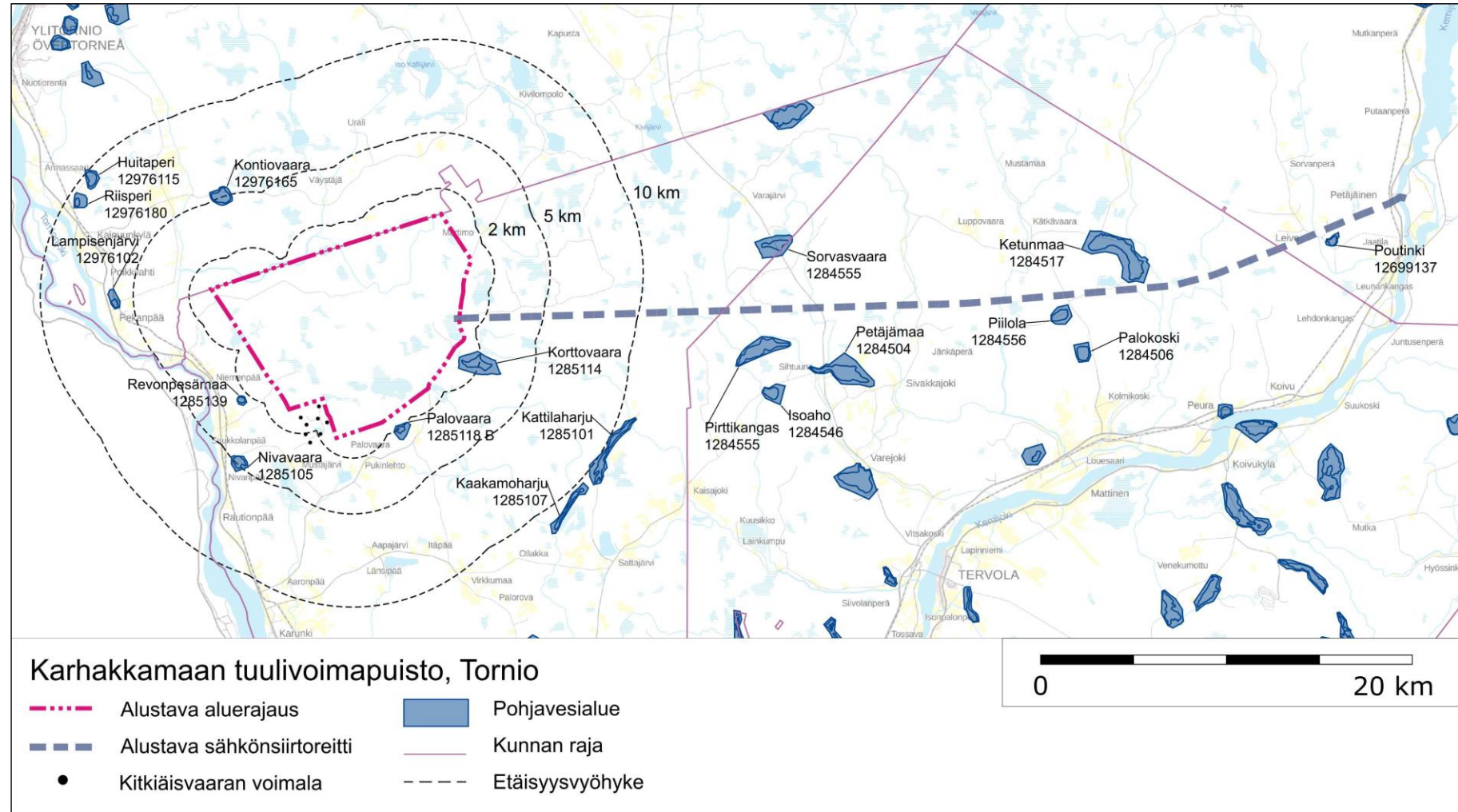
- Hankealueen koko on noin 10 000 ha.
- Hankealue on pääosin metsätalouskäytössä. Hankealueen itäosassa on turvetuotantoalue, josta osa poistunut käytöstä.
- Hankealue rajautuu etelä- ja itäosastaan Palovaarantiehen ja lounaassa Kitkiäisvaaran tuulivoimapuistoon.
- Hankealueella on metsäautoteitä
- Hankealueelle sijoittuu länsi-itä-suuntaisesti kulkeva 400 kV voimajohtolinja.

Pohjavedet

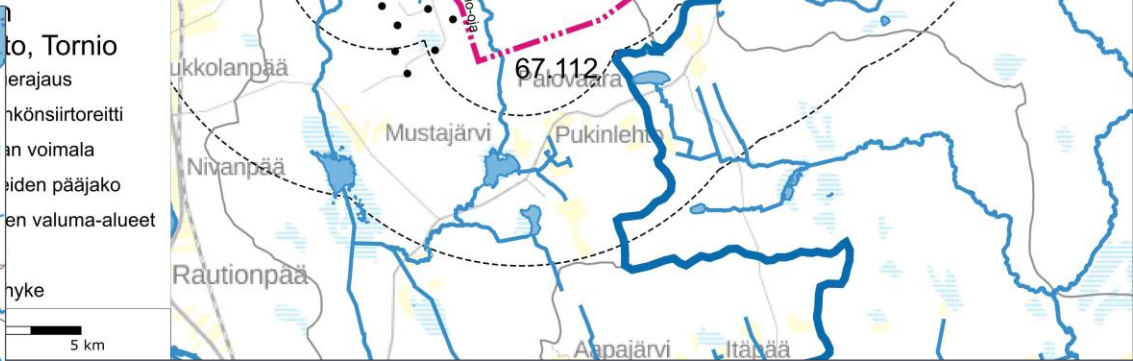
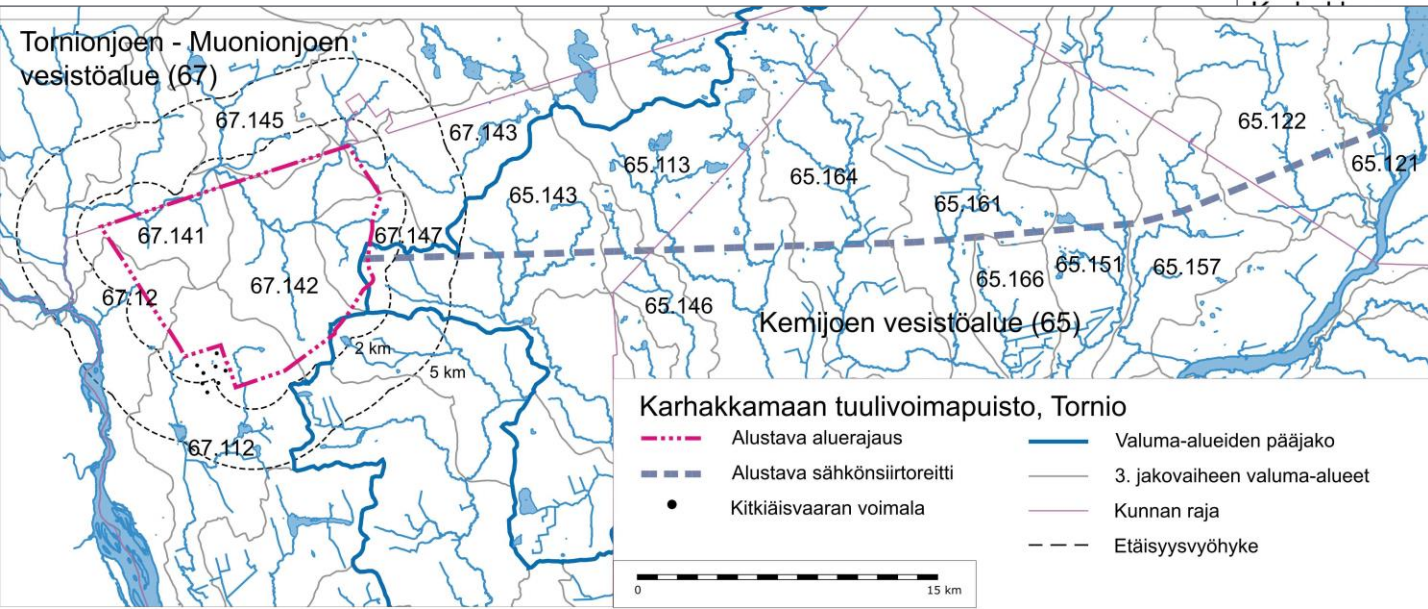
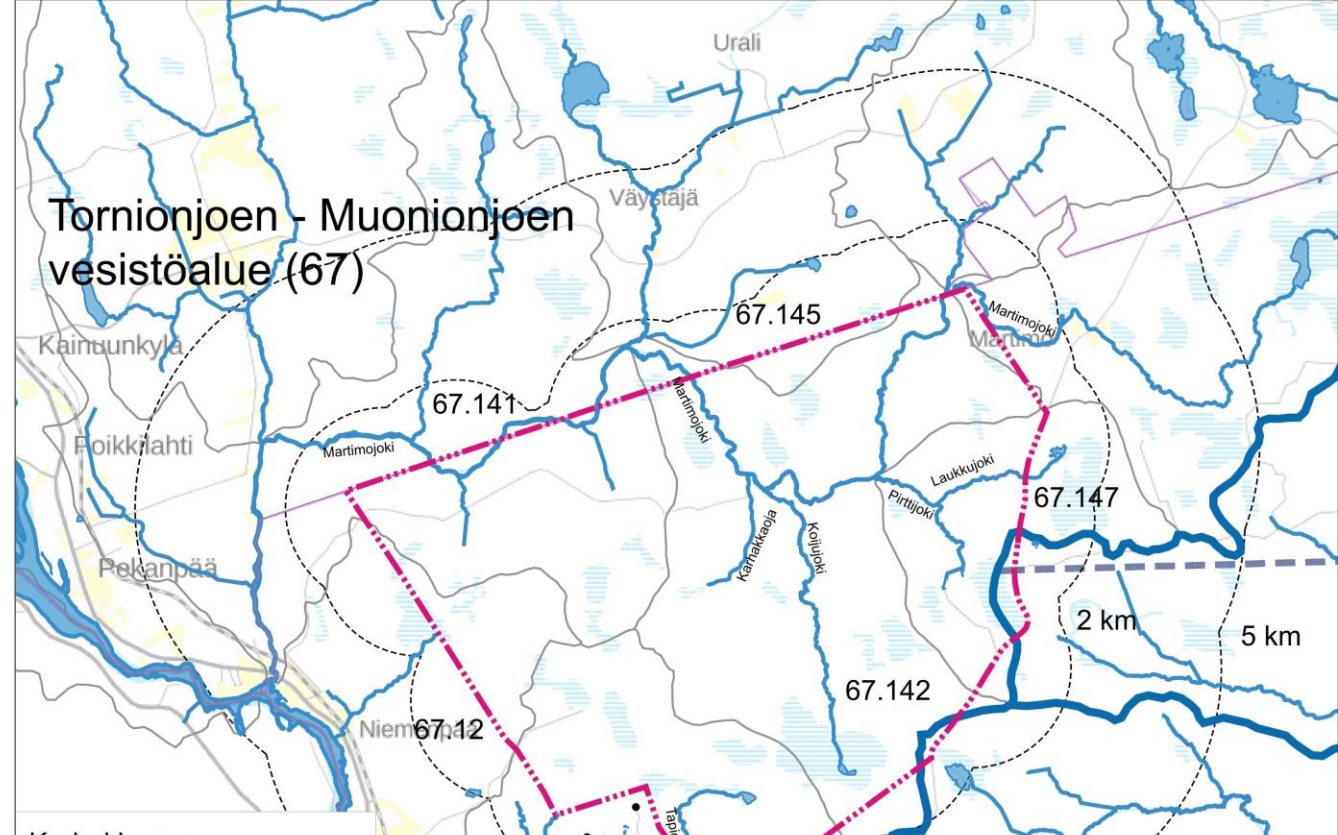
- Hankealueelle ei sijoitu pohjavesialueita.
- Lähin pohjavesialue, Palovaara (1285118B), sijaitsee noin 1,4 kilometrin etäisyydellä hankealueen kaakkoispuolella.
- Sähkönsiirtoreiteille ei sijoitu pohjavesialueita.
- Lähimpänä sähkönsiirtoreittiä sijaitsee Ketunmaa (1284517) 0,3 kilometrin etäisyydellä sähkönsiirtoreitistä pohjoiseen.

Pintavedet

- Hankealue sijaitsee Tornionjoen vesienhoitoalueella ja Tornionjoen–Muonionjoen vesistöalueella (67). Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu Kemijoen vesistöalueelle (65).
- Hankealueen eteläosiin sijoittuvat Tapiojärvi ja Koijujärvi. Hankealuetta halkoo itä-länsisuuntaisesti Martimojoki.
- Hankealueella on runsaasti ojitettuja turvemaita

Karhakkamaan tuulivoimapuisto, Tornio

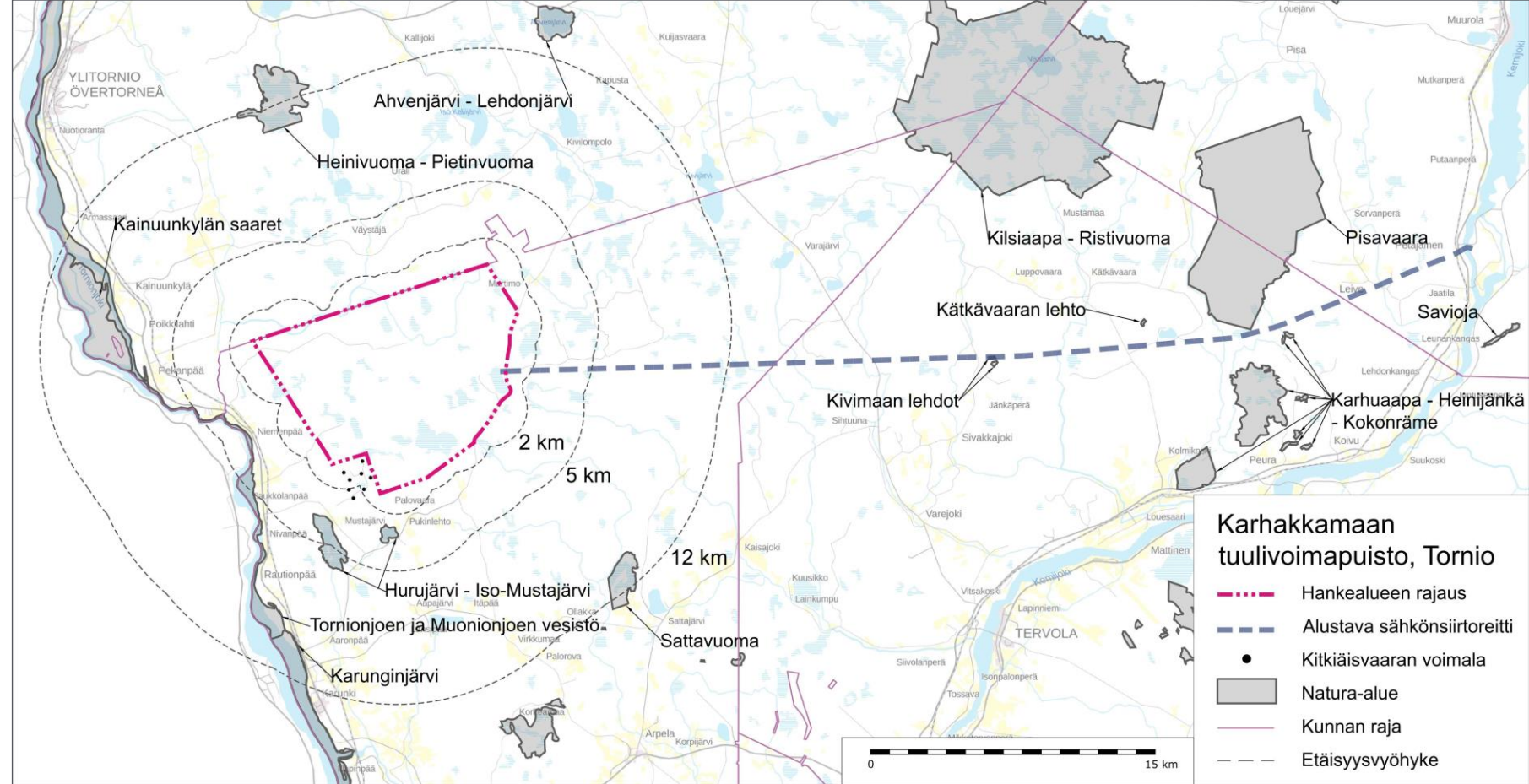
—	Alustava aluerajaus	—	Valuma-alueiden pääjako
---	Alustava sähkönsiirtoreitti	—	3. jakovaiheen valuma-alueet
•	Kitkiäisvaaran voimala	—	Kunnan raja
		---	Etäisyysvyöhyke

Natura-alueet

- Hankealueelle ja sähkösiirtoreitin alueelle ei sijoitu Natura-alueita. Lähin Natura-alue sijaitsee noin 2,6 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella.
- Sähkösiirtoreitti sivuaa Kivimaan lehdot Natura-alueita.
- Natura-alueet 10 kilometrin etäisyydellä hankealueesta ja 5 kilometrin etäisyydellä sähkösiirtoreitistä:

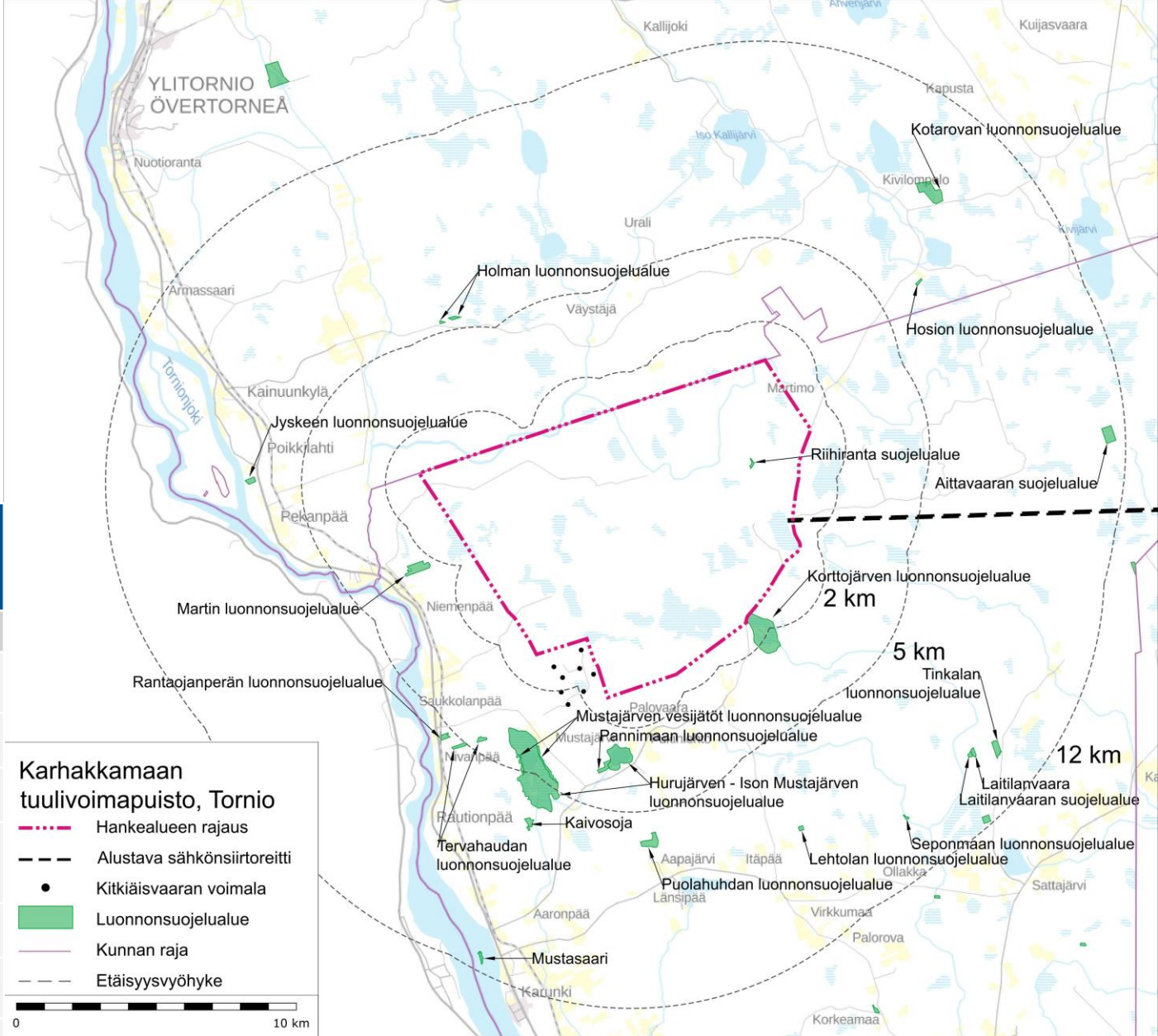
Alueen nimi	Koodi	Suojeluperuste	Etäisyys lähimmistä voimaloista	Ilmansuunta hankealueelta
<i>Natura-alueet</i>				
Hurujärvi-Iso-Mustajärvi	FI1301909	SPA/SCI	2,6 km	lounas
Tornionjoen ja Muonionjoen vesistö	FI1301912	SCI	3,5 km	länsi
Kainuunkylän saaret	FI1302105	SPA/SCI	7,4 km	länsi
Karunginjärvi	FI1301913	SPA	9,9 km	lounas
Heinivuoma-Pietinvuoma	FI1302103	SCI	10,5 km	pohjoinen

Alueen nimi	Koodi	Suojeluperuste	Etäisyys sähkösiirtoreitistä
<i>Natura-alueet</i>			
Kivimaan lehdot	FI1301806	SCI	0 km
Pisavaara	FI1301801	SCI	0,2 km
Karhuaapa - Heinijänkä - Kokonräme	FI1301812	SCI	0,2-6,2 km
Kätkävaaran lehto	FI1301805	SCI	1,0 km
Savioja	FI1301302	SCI	4,4 km

Luonnonsuojelualueet

- Hankealueen koillisosiin sijoittuu luonnonsuojelualue (Riihiranta). Hankealue rajautuu kaakkoisosastaan Korttojärven luonnonsuojelualueeseen, joka kuuluu myös lintuvesien suojeluohjelmaan (Korttojärvi).
- Luonnonsuojelualueet 5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta:

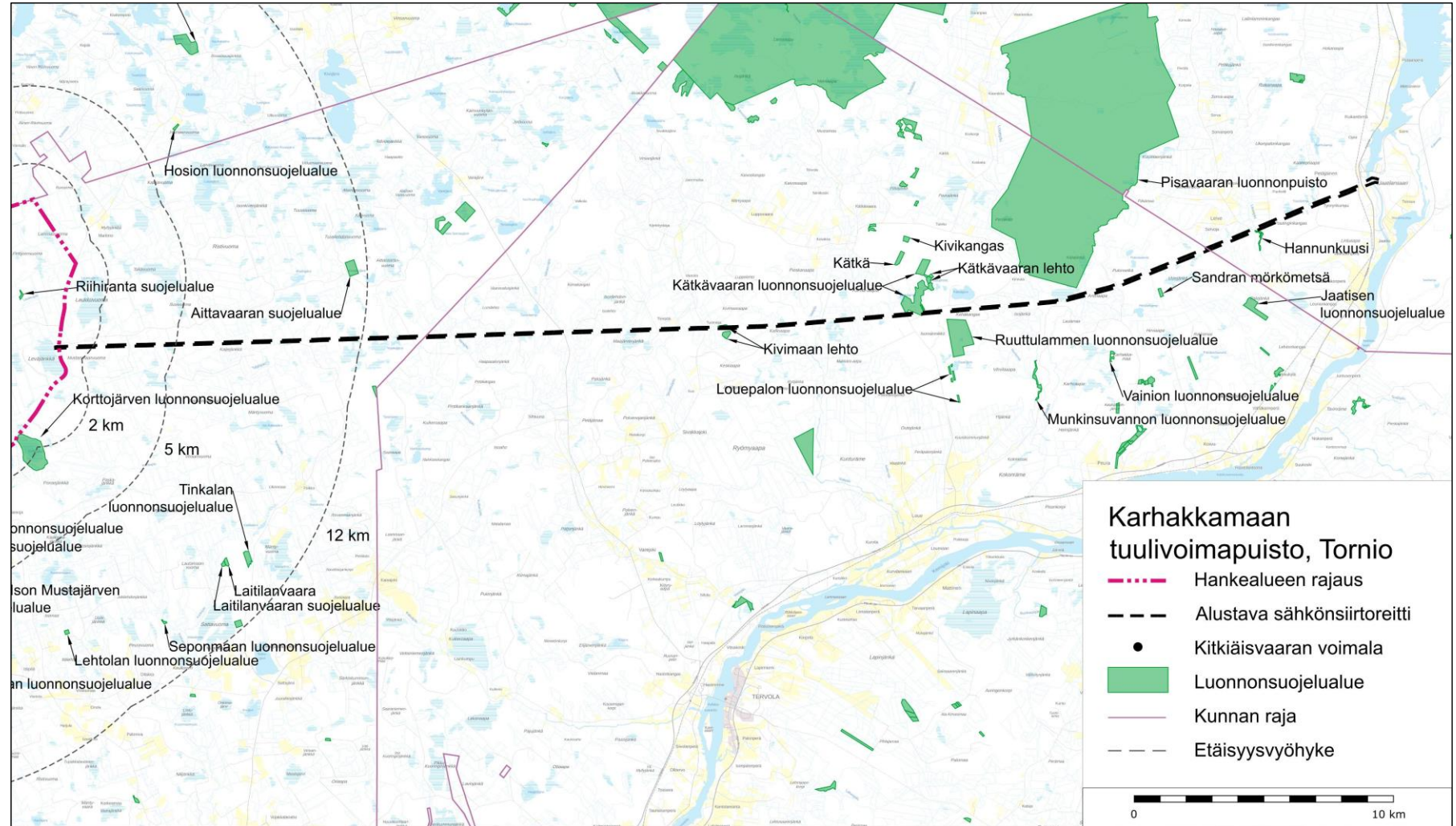
Alueen nimi	Koodi	Suojeluperuste	Etäisyys lähimmistä voimaloista	Ilmansuunta hankealueelta
<i>Luonnonsuojelualueet</i>				
Riihiranta suojelualue	MRA206873	Määräaikainen rauhoitusalue (20310315)	0	hankealueella
Korttojärven luonnonsuojelualue	YSA205163	Yksityismaiden luonnonsuojelualue	1,2 km	etelä-kaakko
Martin luonnonsuojelualue	YSA206847	Yksityismaiden luonnonsuojelualue	2,3 km	länsi
Hurujärven - Ison Mustajärven luonnonsuojelualue	YSA201360	Yksityismaiden luonnonsuojelualue	2,6 km	etelä-lounas
Pannimaan luonnonsuojelualue	YSA202615	Yksityismaiden luonnonsuojelualue	3,2 km	etelä-lounas
Mustajärven vesijätöt luonnonsuojelualue	MRA242504	Määräaikainen rauhoitusalue (20261231)	4,2 km	etelä-lounas
Tervahaudan luonnonsuojelualue	MRA242525	Määräaikainen rauhoitusalue (20261231)	4,6 km	lounas
Rantaojanperän luonnonsuojelualue	MRA242744	Määräaikainen rauhoitusalue (20251231)	4,9 km	länsi
Holman luonnonsuojelualue	YSA203760	Yksityismaiden luonnonsuojelualue	5,2 km	pohjoinen

Luonnonsuojelualueet: sähkönsiirtoreitti

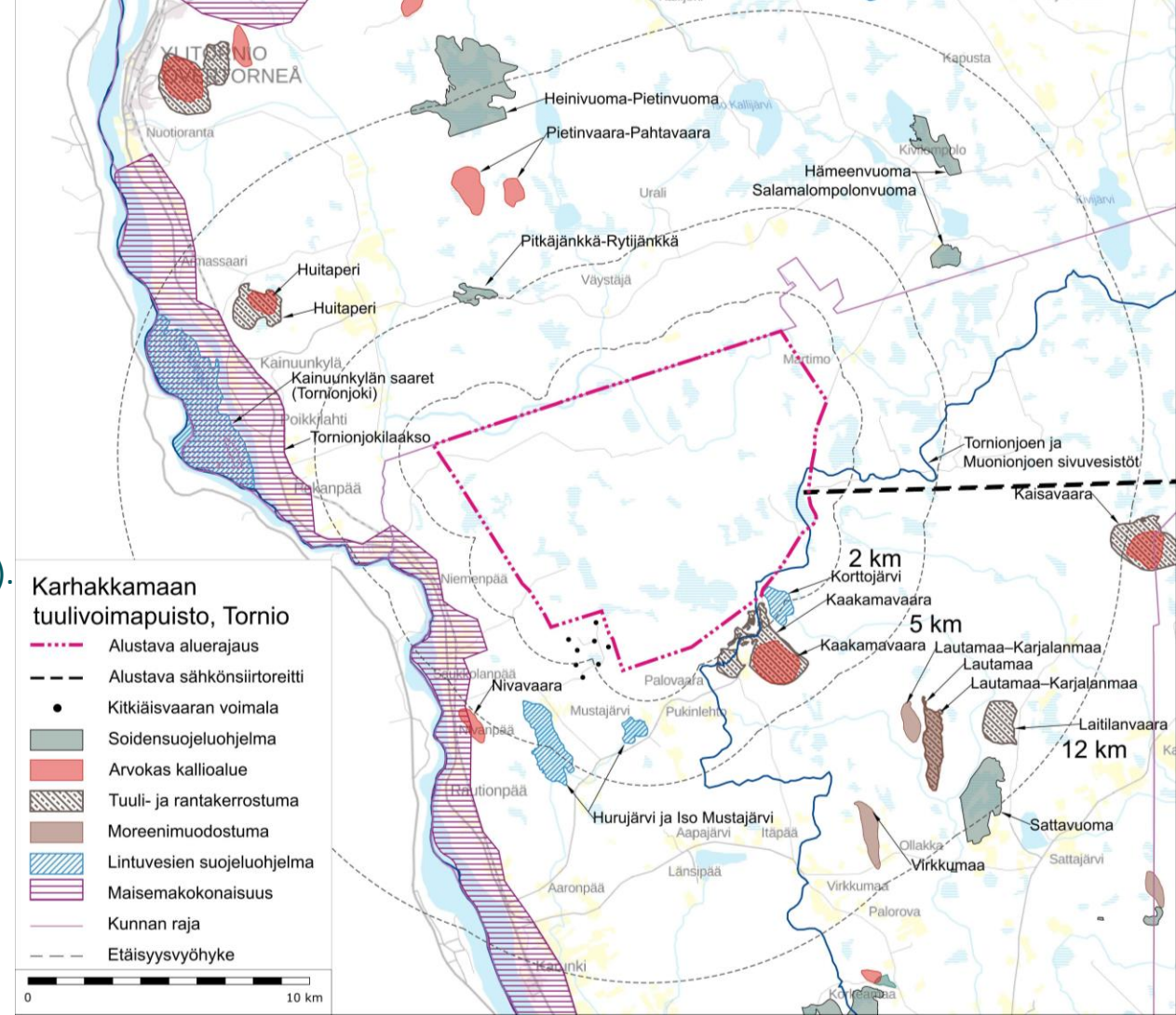
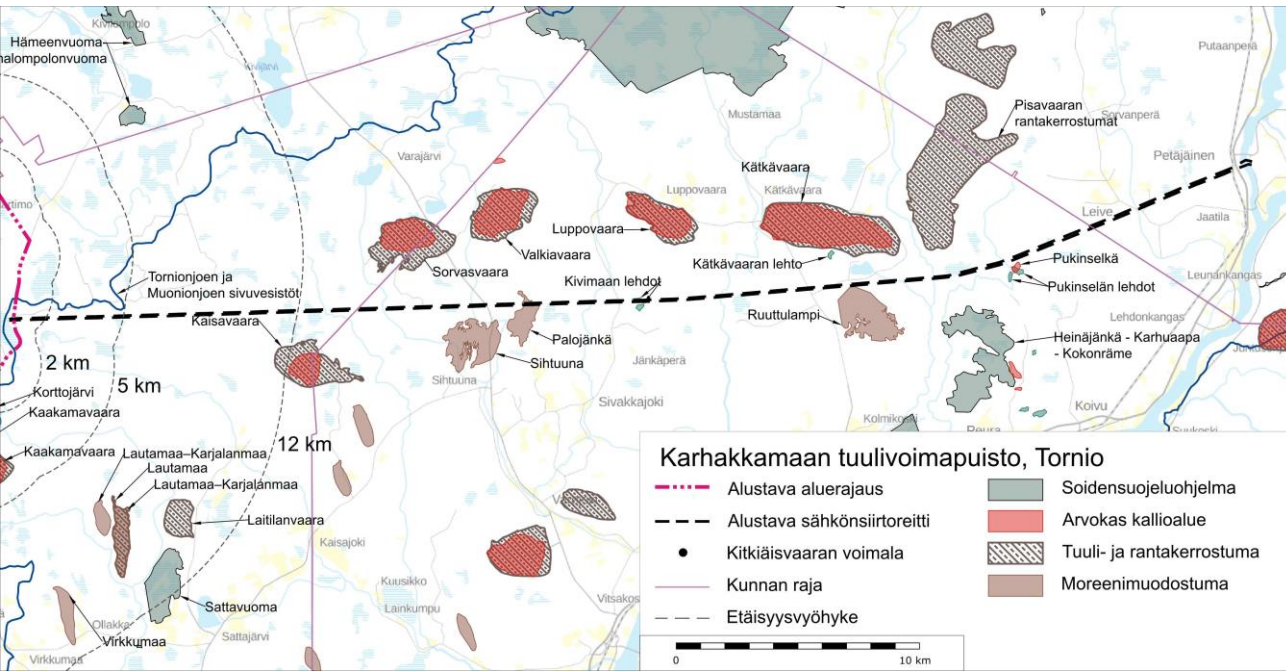
- Suunnitellun sähkönsiirtoreitin alueelle sijoittuu yksityismaiden luonnonsuojelualue Kivimaan lehto (YSA128080) ja Kätkävaaran luonnonsuojelualue (YSA232970).
- Sähkönsiirtoreitin aluetta sivuaa myös Hannunkuusi (YSA207864) ja Pisavaaran luonnonpuisto sijoittuu 0,2 km etäisyydelle.

Suojeluohjelmien kohteet

- Lähin lintuvesien suojeluohjelman alue on Korttojärvi (1,2 km).
- Kaakamavaaran arvokas tuuli- ja rantakerrostuma ja arvokas kallioalue sijoittuu 1,2 km etäisyydelle lähimmästä voimalasta.
- Tornionjokilaakson maisemakokonaisuus sijaitsee lähimmillään 2,6 km etäisyydellä voimaloista.
- Lähin soidensuojeluohjelman alue on Pitkäjätkä-Rytijänkkä (4,8 km).
- Arvokkaista moreenimuodostumista lähimpänä sijaitsee Lautamaa-Karjalanmaa (7,1 km).

- Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu lehtojensuojelualueelle (Kivimaan lehdot, LHO120426) ja arvokkaan moreenimuodostuman alueelle (Palojänkä, MOR-Y13-053).

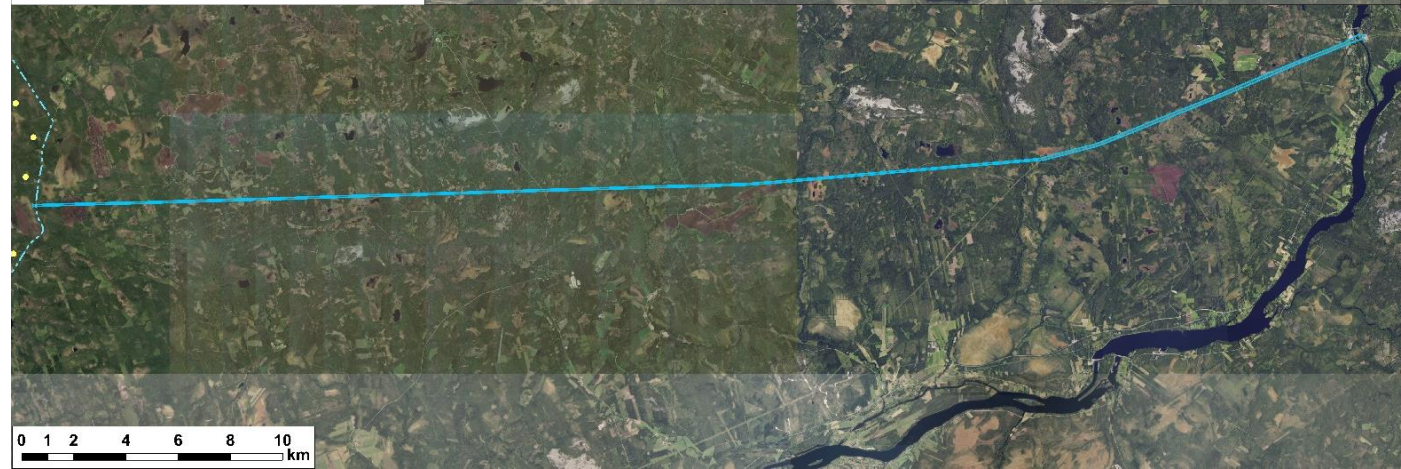
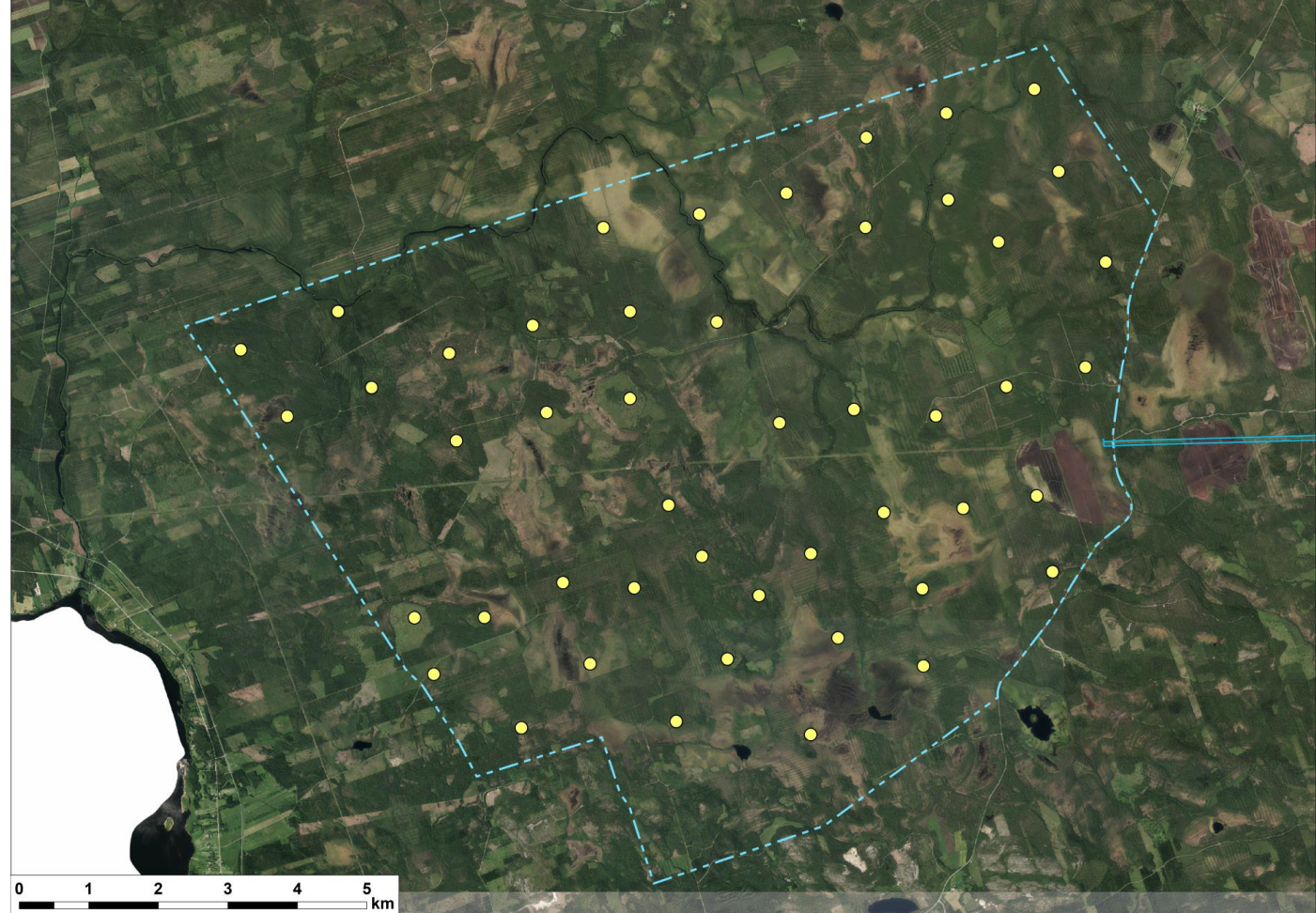
Laaditut luontoselvitykset

- Hankealueella ja sähkönsiirtoreitin alueella on tehty YVA-menettelyn ja tuulivoimayleiskaavan edellyttämät kattavat luontoselvitykset
  - Selvitykset on tehty maastokaudella 2019
  - Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventoinnit (2019, 7+6 pv; hankealue-sähkönsiirto)
  - Pesimälinnustoselvitykset (pistelaskenta ja sovellettua kartoituslaskenta 6/2019, yht. 10 päivää)
  - Metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitykset (5/2019, yht. 6 päivää)
  - Pöllöselvitykset (3/2019, yht. 6 päivää)
  - Muuttolinnustoselvitykset: kevätmuuton tarkkailu (4-5/2019) ja syysmuutto (9-10/2019), yht. 16 päivää
  - Päiväpetolintujen tarkkailu (6-8/2019, yht. 10 päivää)
  - EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston selvitykset
    - Erillisselvityksenä lepakkoselvitys (6-8/2019 yht. 9 yötä)
    - liito-oravan ja viitasammakon potentiaaliset elinympäristöt
    - muun lajiston esiintymispotentiaali

Kasvillisuus

- Alue sijoittuu keskiborealiselle Lapin kolmion kasvillisuusvyöhykkeelle
- Runsaasti ojitettuja turvemaita ja turvekangasta
- Hankealueen metsät ovat puustoltaan tasaikäisiä ja kohtalaisen nuoria, pääosin kuivahkoa kangasta. Koko hankealue on vahvasti metsätalouskäytössä.
- Myös tuoreita ja lehtomaisia kangasmaita sekä pieniä palasia vanhan metsän piirteitä omaavia kohteita
- Sähkönsiirtoreitin alueella on huomioitavina kohteina reheviä lettoisia soita sekä direktiivilajistoon lukeutuvaa kasvillisuutta.

Kasvillisuus ja luontokohteet

- Alueen luontoarvot ovat soissa ja virtavesissä
- Koijuvuoma
  - hyvin luonnontilainen ja suotyypeiltään edustava
- Runsaasti pienempiä suoluontokohteita, joista osa on lettoisia
- Yksi arvokas pienvesikohde (lähde)
- Huomionarvoinen kasvillisuus
  - Aiemmin tiedossa olevia lapinleinikin esiintymiä, joita paikannettiin maastoinventoinneissa lisää
  - Koijuvuoma: huomionarvoista soiden kasvillisuutta

Linnusto

- Alueen linnusto koostuu pääasiassa alueellisesti yleisistä ja varsin tavanomaisista karujen metsätalousalueiden lintulajeista sekä suolajistosta.
- Alueen metsät ovat tavanomaisessa metsätalouksikäytössä olevia talousmetsiä. Myös soita ja soistumia on runsaasti. Hankealueelle sijoittuu vähäisesti pienialaisia ja pirstaloituneita iäkkäämpiä kuusikoita, joissa esiintyy myös vanhojen metsien lintulajeja.
- Hankealueelta löydettiin maastoselvityksissä useita teeren soidinalueita. Myös metsokanta on varsin runsas, mutta siitä huolimatta merkittäviä soidinpaikkoja ei todettu.
- Hankealueelta löydettiin kaksi aiemmin tuntematonta sääksen pesää.
- Hankealueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse tiedossa olevia erityisesti suojeltavien lintulajien pesäpaikkoja. Hankealueelle sijoittuu muiden suojelullisesti huomionarvoisten, mutta alueellisesti tavanomaisten lintulajien reviireitä.
- Sähkönsiirtoreitin linnusto on pääpiirteiltään samanlaista kuin hankealueella.

Muuttolinnusto

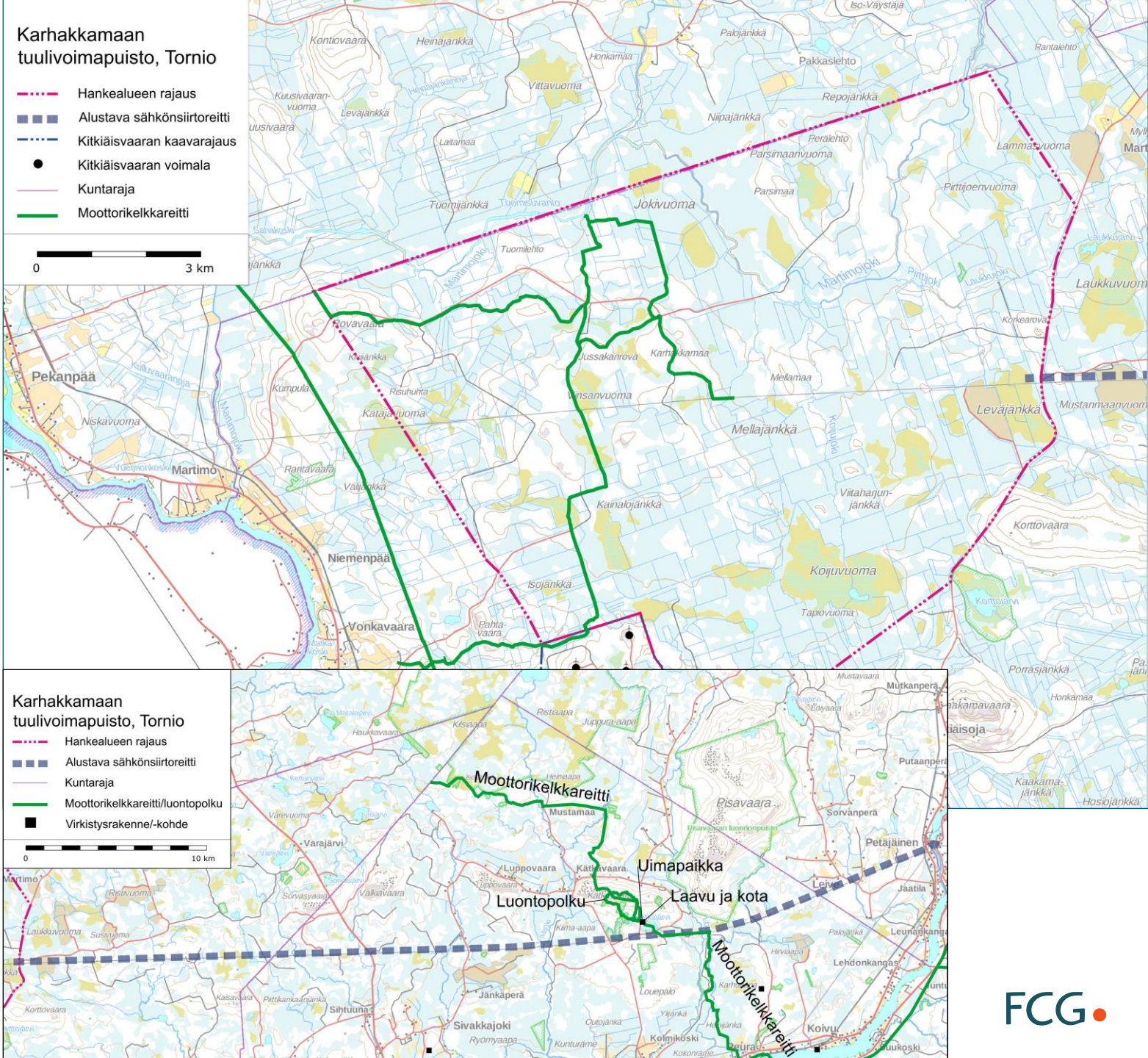
- Hankealue tai sen lähiympäristö ei sijaitse valtakunnallisesti merkittävillä lintujen muuttoreiteillä tai levähdys- ja ruokailualueilla.
- Karhakkamaan läheisyydessä selvästi merkittävin lintujen muutto ohjaava johtolinja on Tornionjokilaakso. Muutontarkkailuissa oli selvästi havaittavissa muuton painottuminen jokilaaksoon, jolloin se kulkee selvästi hankealueen länsipuolelta.
- Yleisesti havaittu lintujen muutto hankealueella ja sen ympäristössä oli vähäistä ja luonteeltaan hajanaista.

Muu eläimistö

- Eläinlajisto on tyypillistä pohjoisen havumetsävyöhykkeen lajistoa, käsittäen pääsääntöisesti alueellisesti yleisiä ja runsaslukuisena esiintyviä eläinlajeja.
- EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit
  - Lepakkoselvitysten aikana havaittiin vain muutamia yksittäisiä pohjanlepakoita. Merkittäviä levähdys- tai lisääntymispaikkoja tai ruokailualueita ei todettu.
  - Viitasammakon esiintyminen on mahdollista luontokohteiksi rajatuilla suoluontokohteilla.
  - Alueella esiintyy harvakseltaan myös mm. suurpetoja.

Metsästyks ja virkistyskäyttö

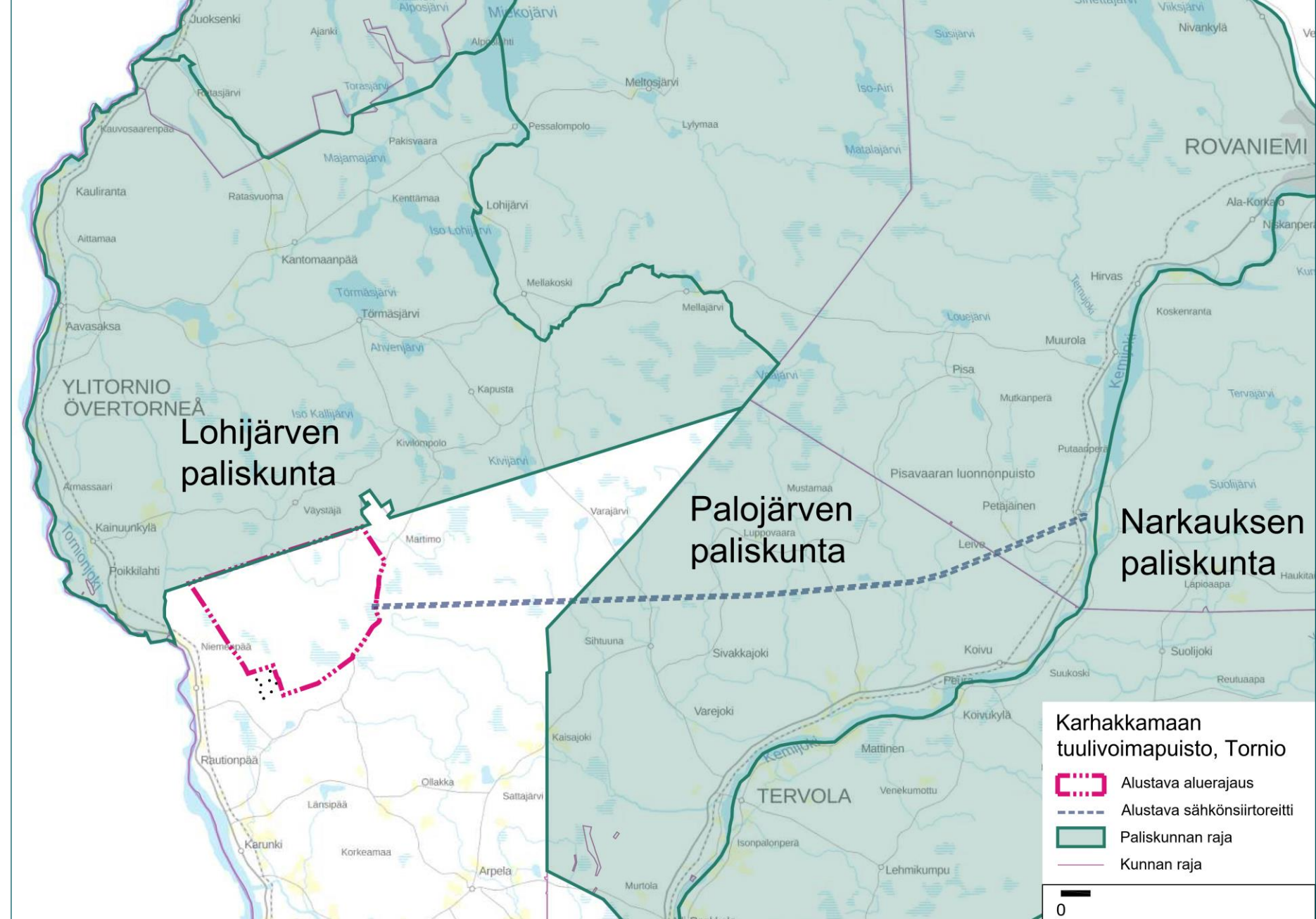
- Hankealueen pohjoisosaan sijoittuu Tornionseudun Metsästyseura ry:n metsästysvuokra-alueita ja eteläiseen osaan Karungin Erämiesten sekä Alatornion Metsästysseuran alueita.
- Hankealue rajautuu Ylitornioon kuntaan, jonka puolella hankealueen lähellä metsästää kaksi eri metsästysseuraa.
- Osa metsästysseuroista on haastateltu, osa haastatellaan alkuvuoden aikana.
- Hankealueen länsiosiin sijoittuu moottorikelkkareitti (Korpikylän lenkki).
- Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot ylittävät moottorikelkkareitin Tervolassa

Porotalous

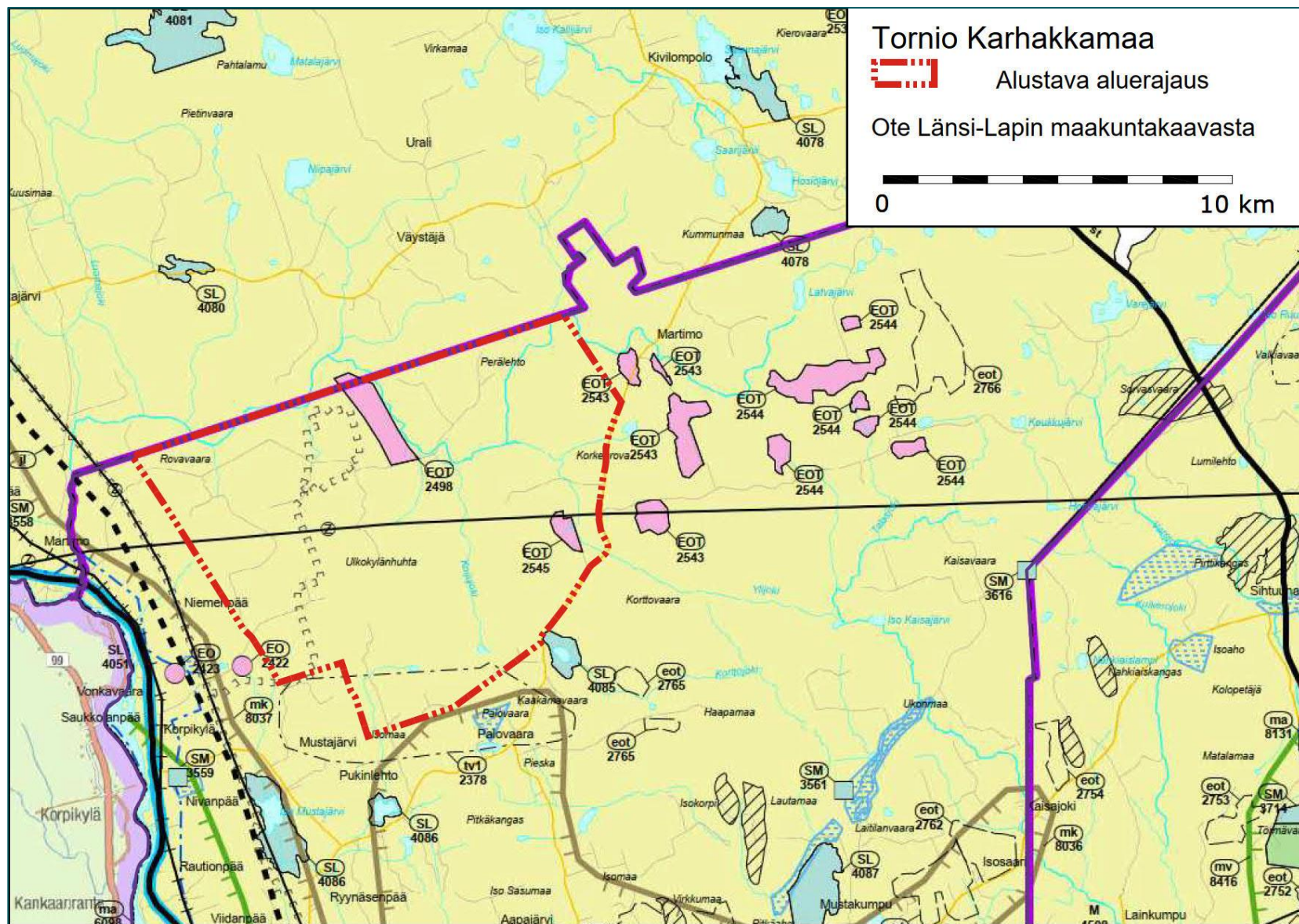
- Hankealue ei sijoitu poronhoitoalueelle, mutta rajoittuu pohjoisosaltaan Lohijärven paliskunnan alueeseen.
- Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen itäosa sijoittuu Palojärven paliskunnan alueelle.

Kaavoitus

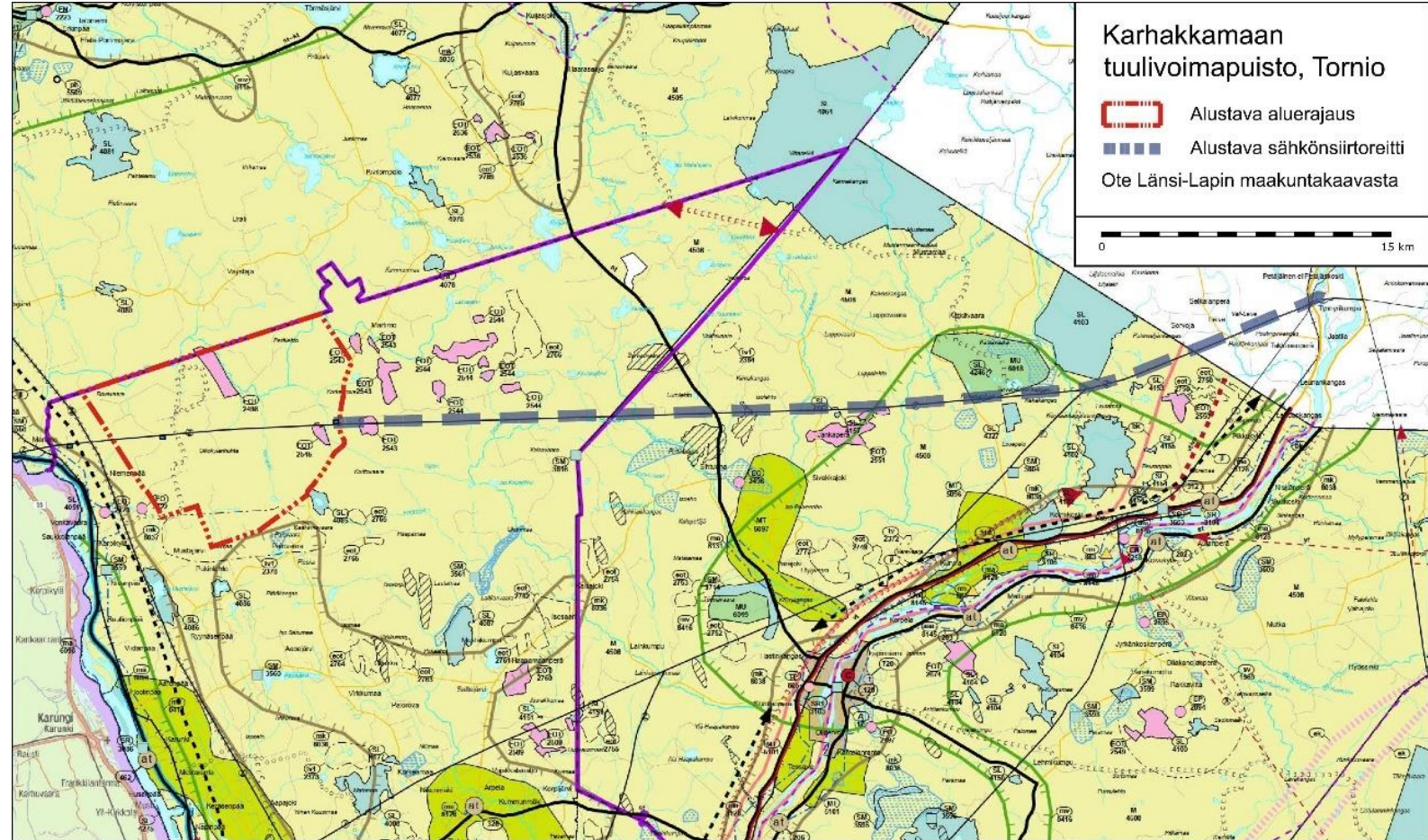
- Tornion kaupungin alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava, joka on hyväksytty Lapin maakuntavaltuustossa 26.11.2012, vahvistettu ympäristöministeriössä 19.2.2014 ja tullut lainvoimaiseksi Korkeimman hallinto-oikeuden 11.9.2015 tekemällä päätöksellä.
- Maakuntakaavassa hankealueelle on osoitettu:
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
  - Tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuva alue (tv-1)
  - Turpeenottoalue (EOT)
  - Voimajohto
  - Moottorikelkkailureitti
  - Vaikutusalueelle on osoitettu lisäksi:
    - Luonnonsuojelualue/ -kohde (SL)
    - Maaseudun kehittämisen kohdealue (mk)
    - Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistysten kehittämisen kohdealue (mv)

Kaavoitus

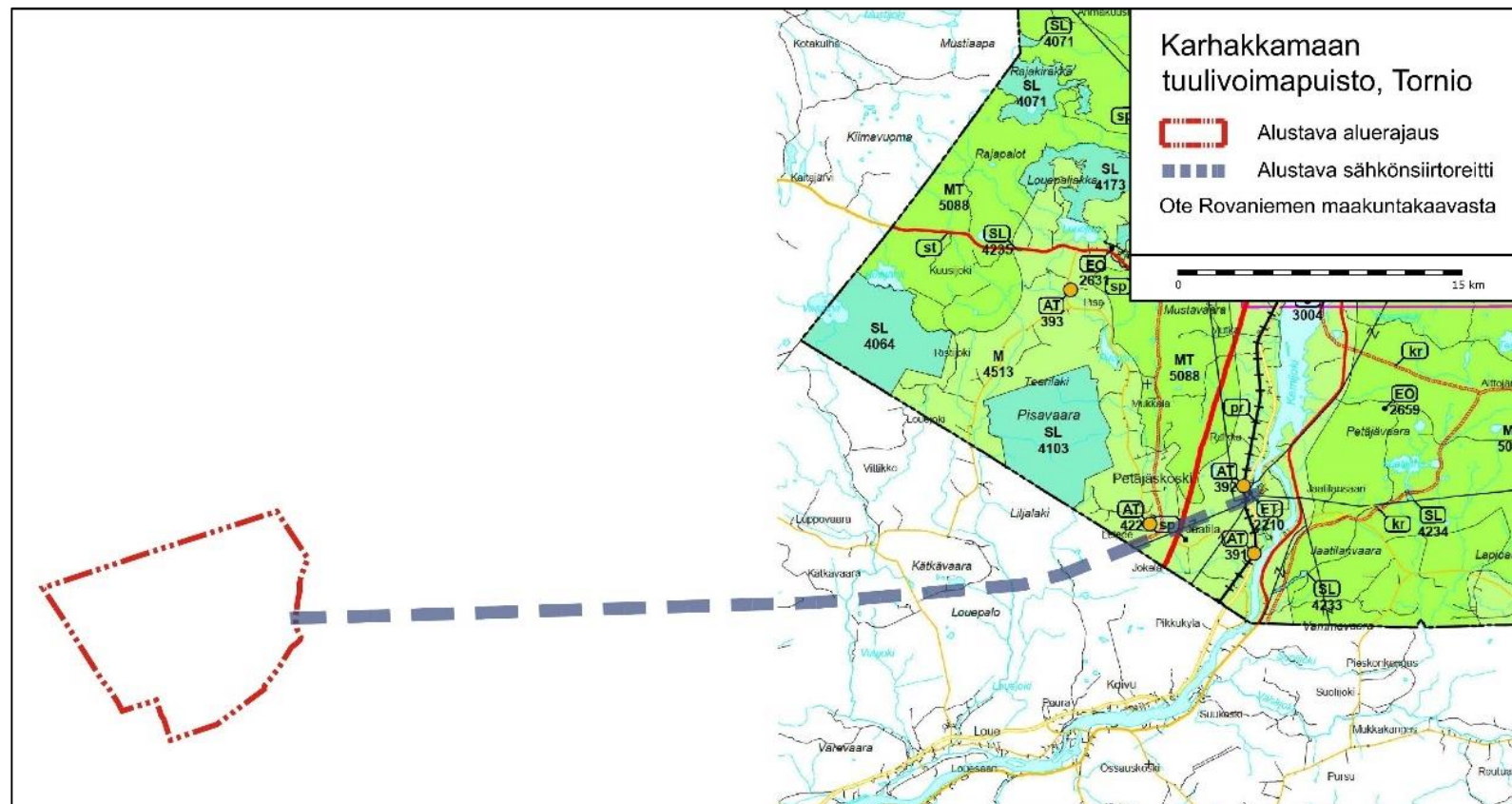
- Maakuntakaavassa sähkönsiirtoreitin alueelle tai välittömään läheisyyteen on osoitettu:
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)
  - Turpeenottoalue (EOT)
  - Luonnonsuojelualue/ -kohde (SL)
  - Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma
  - Poronhoitoalueen raja
  - Voimajohto
  - Seututie
  - Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealue (mv)

Kaavoitus

- Hankealueen suunniteltu sähkönsiirtoreitti sijoittuu osin Rovaniemen maakuntakaavan alueelle. Rovaniemen maakuntakaava on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 19.5.2000, vahvistettu ympäristöministeriössä 2.11.2001 ja tullut lainvoimaiseksi 4.12.2001.
- Hankkeen sähkönsiirtoreitin vaikutusalueita koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinnot:
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
  - Sähkölinja
  - Päärata (pr)
  - Kyläalue (AT)
  - Yhdyskuntateknisen huollon alue (ET)
  - Pohjavesien suojelualue (sp)

Kaavoitus

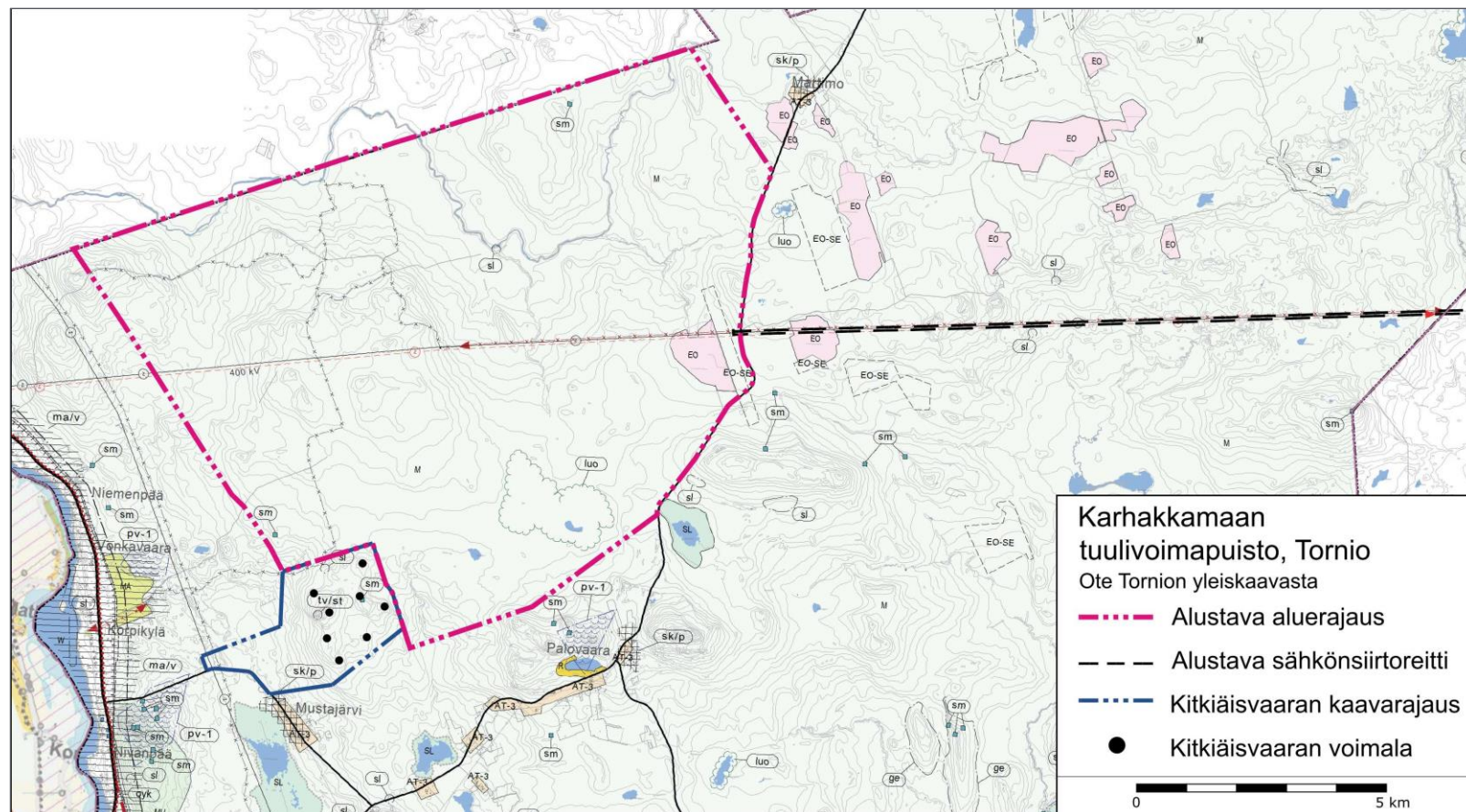
- Lapin liiton valtuusto päätti 21.11.2011 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan laatimisesta. Maakuntakaava on tullut vireille 11.3.2013. Maakuntakaavaehdotus sisältää poikkeamia Natura-alueista, joista on tehty poikkeamisesitys valtioneuvostolle. Valtioneuvosto antoi päätöksensä Natura-poikkeamisiin liittyen 1.2.2018 ja 19.11.2019. Näin ollen Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotusprosessia voidaan jatkossa viedä eteenpäin.
- Hankkeen sähkönsiirtoreitin vaikutusalueita koskevat seuraavat maakuntakaavamerkinnot:
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
  - Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistysten kehittämisen kohdealue (mv)
  - Maaseudun kehittämisen kohdealue (mk)
  - Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke (ek)
  - Kulttuuriympäristön ja/ tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde (maV)
  - Merkittävästi parannettava tie
  - Valtatie, ohjeellinen / vaihtoehtoinen
  - Voimajohto
  - Sivurata
  - Joukkoliikenteen kehittämiskäytävä / yhteystarve

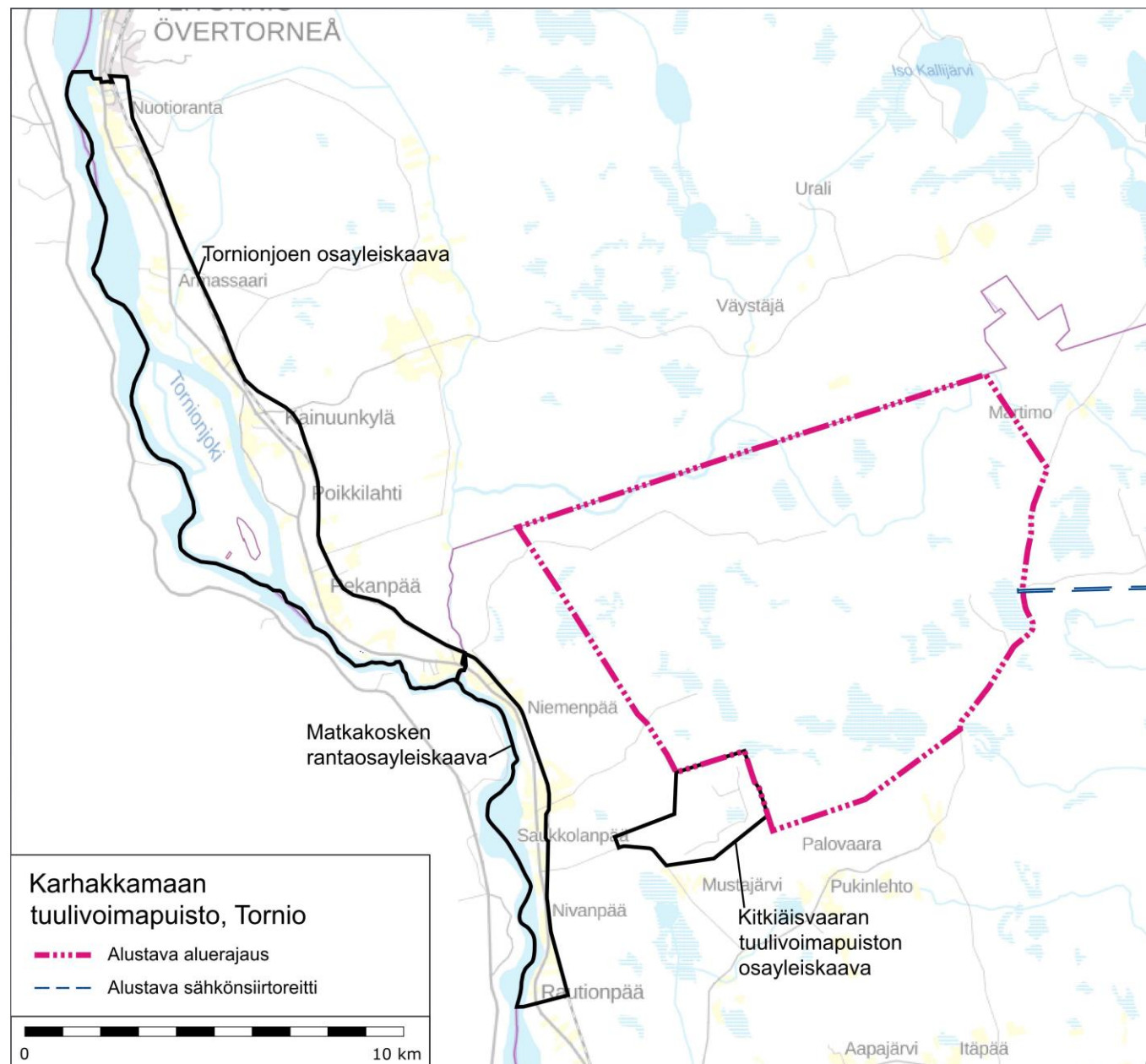
Kaavoitus

- Hankealueella on voimassa Tornion yleiskaava 2021, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2009 (103 §). Yleiskaava on saanut lainvoiman 16.12.2010.
- Hankealueelle ja suunnitellun sähkönsiirtoreitin alueelle sijoittuu seuraavia kaavamerkintöjä:
  - Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
  - Maa-ainestenottoalue (EO)
  - Selvitysalue maa-ainesten otolla (EO-SE)
  - Luonnon monimuotoisuuden kanalta erityisen tärkeä alue (luo)
  - Nykyinen voimajohto 400 kV
  - Voimajohdon yhteystarve
  - Moottorikelkkareitti
  - Moottorikelkkareitin yhteystarve
  - Suojeltujen ja silmälläpidettävien kasvien tai eläinten esiintymäalue
  - Suojeltava muinaisjäänös

Kaavoitus

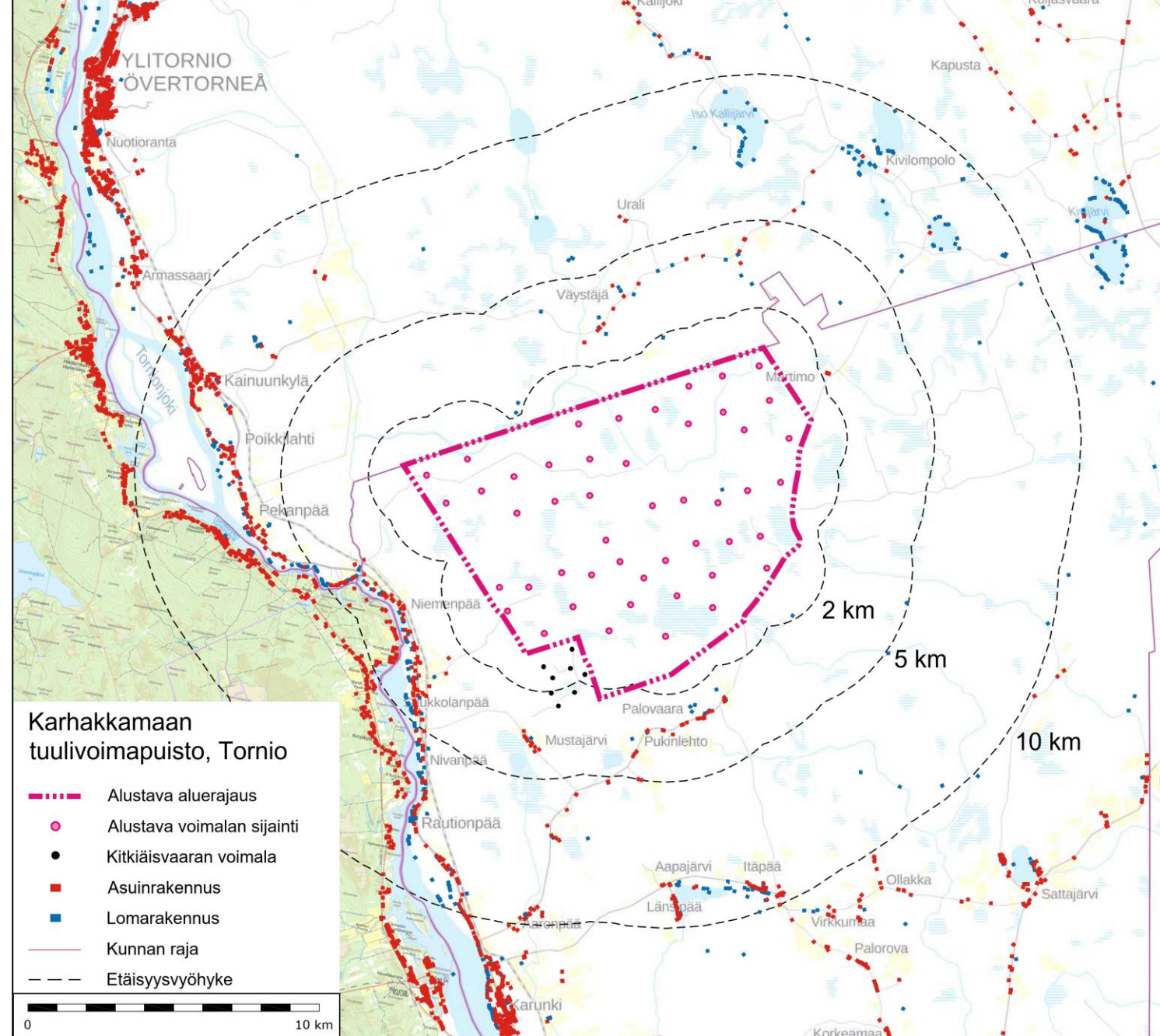
- Kaava-alue rajautuu lounaassa Kitkiäisvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaan.
- Matkakosken rantaosayleiskaava sijaitsee lähimmillään noin 3,2 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista.
- Tornionjoen osayleiskaava sijoittuu lähimmillään noin 3,5 kilometrin etäisyydelle hankealueesta.
- Lähin asemakaavoitettu alue on Karungin asemakaava 12,5 kilometrin etäisyydellä voimaloista.
- Hankealueelle laaditaan tuulivoimayleiskaava.

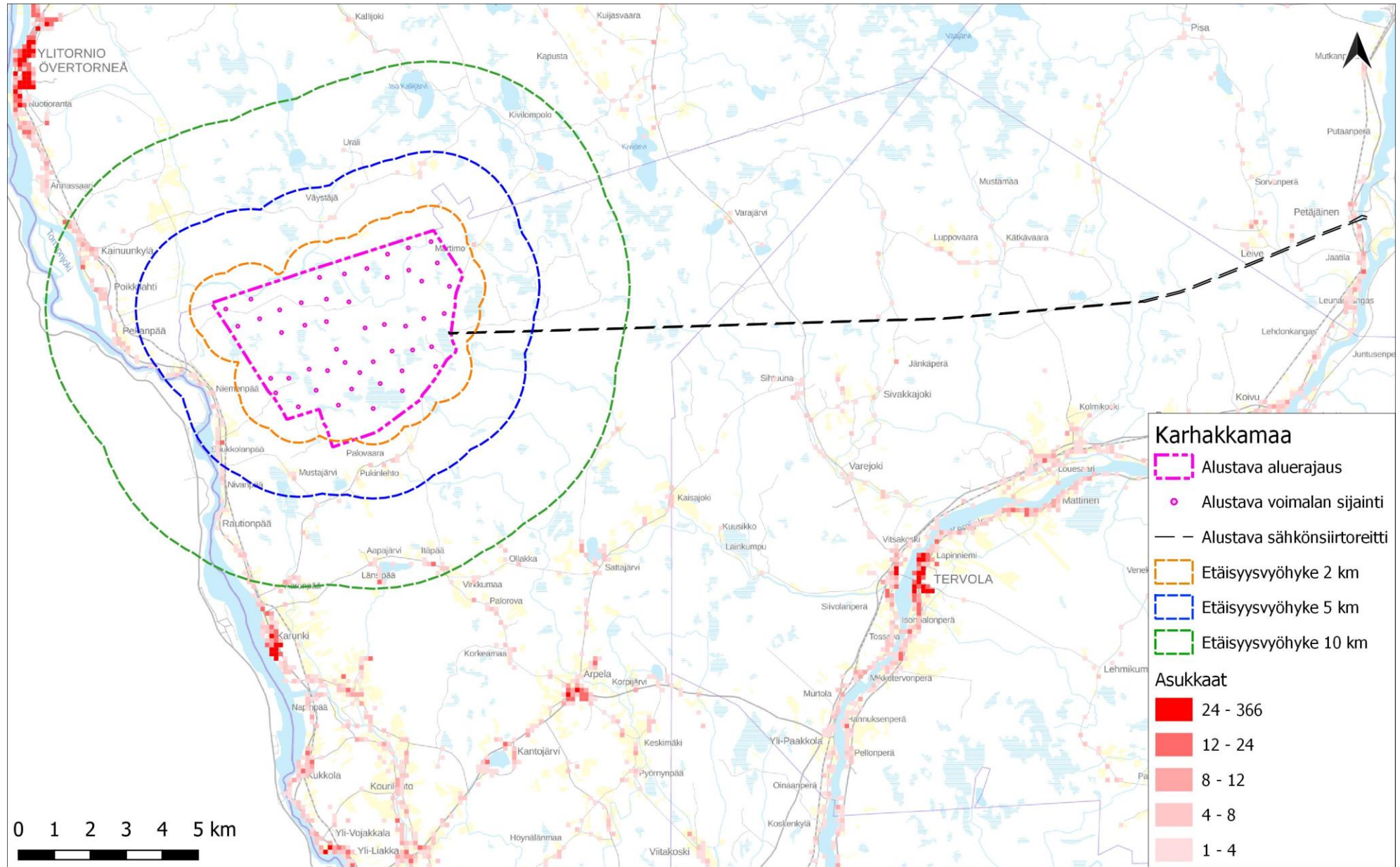
Asutus

- Hankealueen ympäristössä asutus on keskittynyt pääasiassa Tornionjoen varteen molemmin puolin jokea.
- Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat
  - hankealueen länsipuolella junaradan itäpuolella (2,6-3 km lähimmästä suunnitellusta voimalasta),
  - pohjoispuolella Väystäjässä (2,8 km lähimmästä suunnitellusta voimalasta) ja
  - eteläpuolella Palovaarantien (19580) varressa ja Palovaaran kylässä (noin 2,9-3 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta).
- Asutusta alle viiden kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista on lisäksi
  - hankealueen länsipuolella Tornionjoen ja Jokivarrentien varressa (3,3-5 km lähimmästä suunnitellusta voimalasta)
  - Mustajärvellä (3,4-4 km lähimmästä suunnitellusta voimalasta)
  - Ruotsin puolella Korpikylällä noin (4-5 km lähimmästä voimalasta).
- Alle kahden kilometrin etäisyydelle voimaloista sijoittuu 2 lomarakennusta (noin 1,9 kilometriä).
- Suomen puolella alle 5 kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta sijoittuu 128 asuinrakennusta, Ruotsin puolelle 33.
- 5-10 kilometrin etäisyydelle sijoittuu Suomessa 291 asuinrakennusta ja Ruotsissa 262.

Asutus

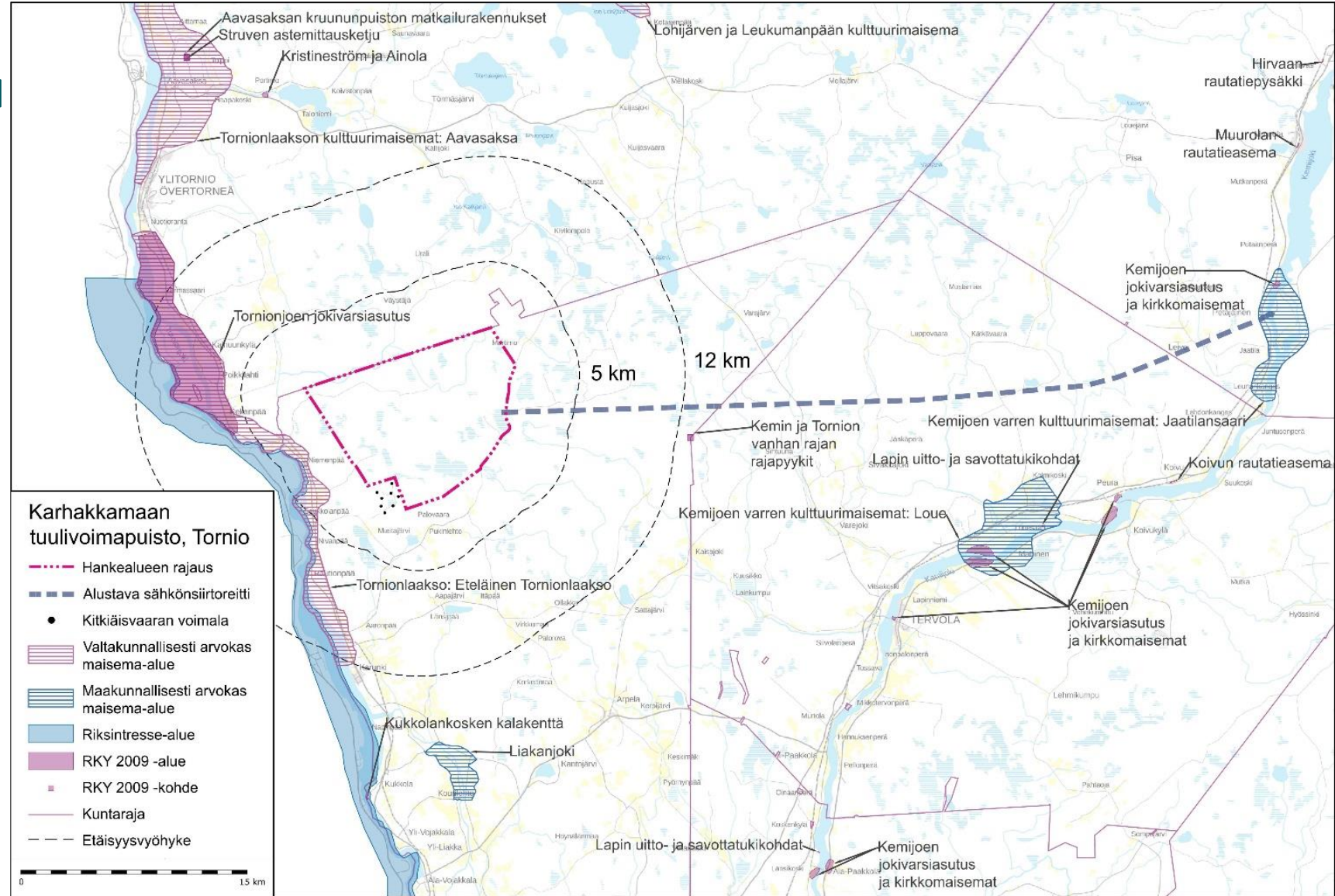
- Sähkönsiirto-reitin ympäristö on harvaan asuttua
- Petäjäsken sähköaseman ympäristössä on asutusta.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö, valtakunnallisesti arvokkaat

- Hankealuetta lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Eteläinen Tornionlaakso, sijaitsee lähimmillään noin 2,9 kilometrin etäisyydellä hankealueesta länteen. Koko Tornionjokilaakso on määritelty Ruotsin puolella "Riksintresse – alueeksi", jolla on merkitystä maiseman, kulttuurihistorian ja luonnon osalta.
- Lähimmät RKY 2009 -kohteet ovat Tornionjoen jokivarsiasutus (5,7 km) sekä Kemien ja Tornion vanhan rajan rajapyykit (12,9 km). Sähkönsiirtoreitistä 1,8 kilometrin etäisyydelle sijoittuu RKY-kohde (Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat, Ruikan kylä).

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

- Hankealuetta lähimmät maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ovat Tornionjokivarren kulttuurimaisema (Pekinpää – Kainuunkylä – Nuotioranta, 5,9 km) ja Karungin kirkko ja pappila Tornionjoen rannalla (12,3 km).
- Hankealuetta lähimpänä sijaitseva maakunnallisesti arvokas maisema-alue on Liakanjoki-varsi (16,5 km). Sähkönsiirtoreitin alueelle sijoittuu Jaatilansaari (maakunnallisesti arvokas maisema-alue).
- Sähkönsiirtoreitin läheisyyteen sijoittuvat maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristöt: Jaatilansaari Kemijoessa ja Jaatilan kylä (0 km), Ruikan kylä (1,8 km)
- Tornion yleiskaavassa 2021 hankealueen läheisyydestä paikallisesti arvokkaiksi kulttuurihistoriallisiksi kohteiksi on osoitettu Martimon, Palovaaran ja Mustajärven kyläalueet. Yksittäisiä maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaita rakennuskohteita sijoittuu etenkin laajempien maisemallisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaille alueille.
- Ylitornion Tornionjoen osayleiskaavassa on osoitettu kyläkuvallisesti arvokkaat alueet, joilla on kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa. Hankealuetta lähimpänä sijaitseva kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde on Kaski (3,7 km).

Karhakkamaan tuulivoimapuisto, Tornio

- Hankealueen rajaus
- Alustava sähkönsiirtoreitti
- Kitkiäisvaaran voimala
- ▨ Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
- ▨ Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö
- ▨ Rikisintresse-alue
- ▨ RKY 2009 -alue
- ▨ RKY 2009 -kohde
- ▨ Kuntaraja
- Etäisyysvyöhyke

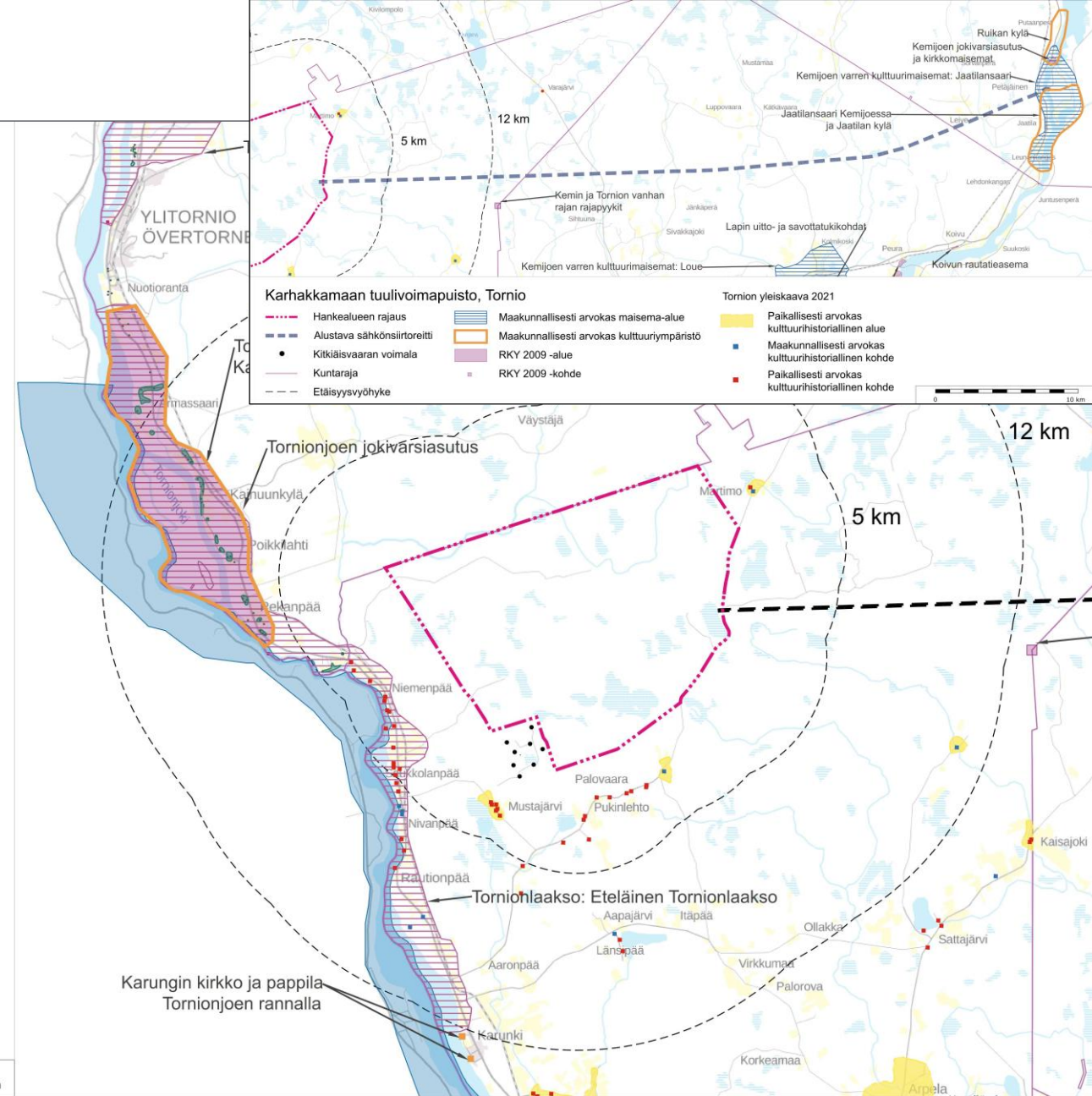
Tornion yleiskaava 2021

- ▨ Paikallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen alue
- ▨ Maakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde
- ▨ Paikallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen kohde

Tornionjoen osayleiskaava

- ▨ Kyläkuvallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen alue
- ▨ Kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde

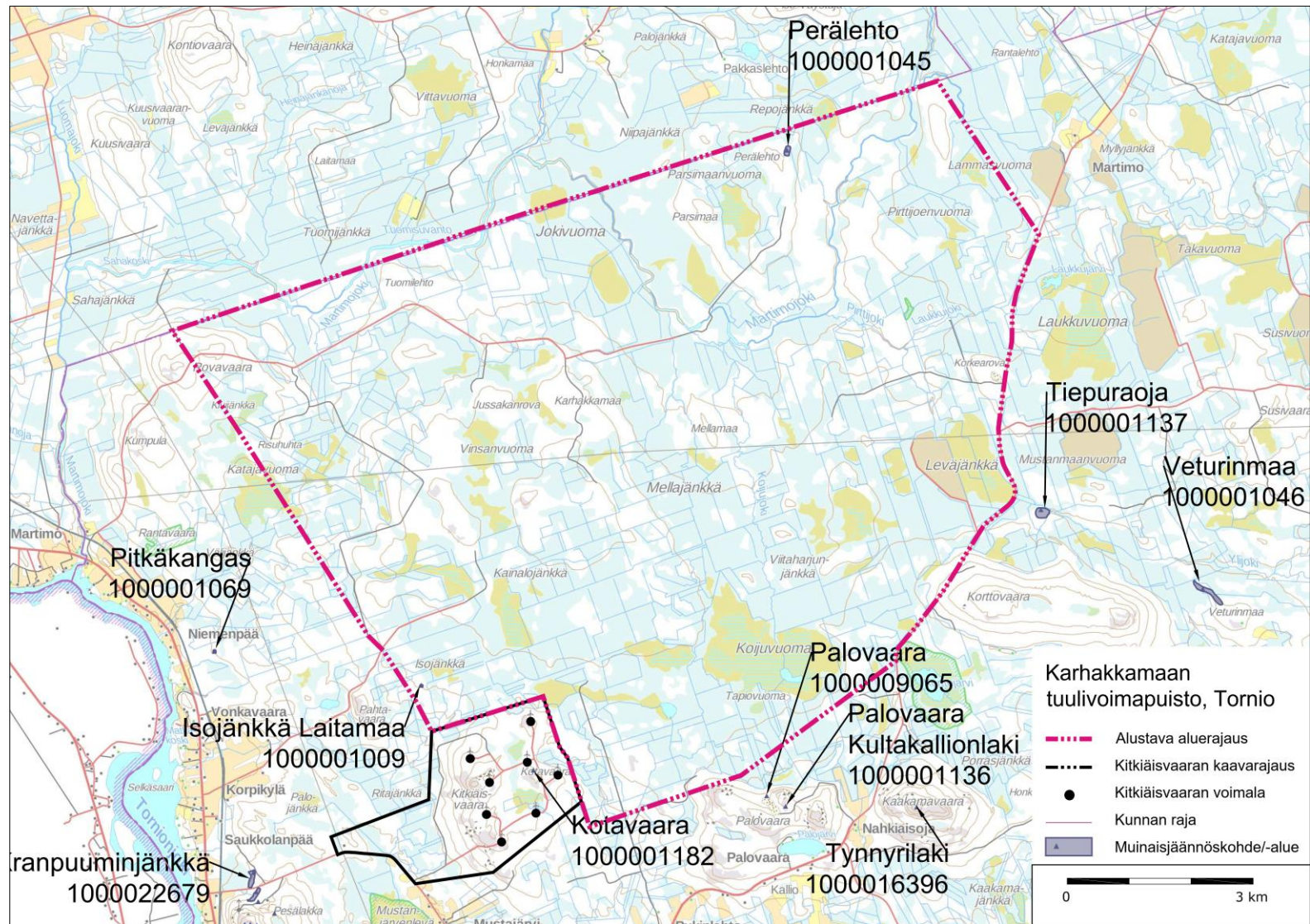
0 10 km

Muinaisjännökset

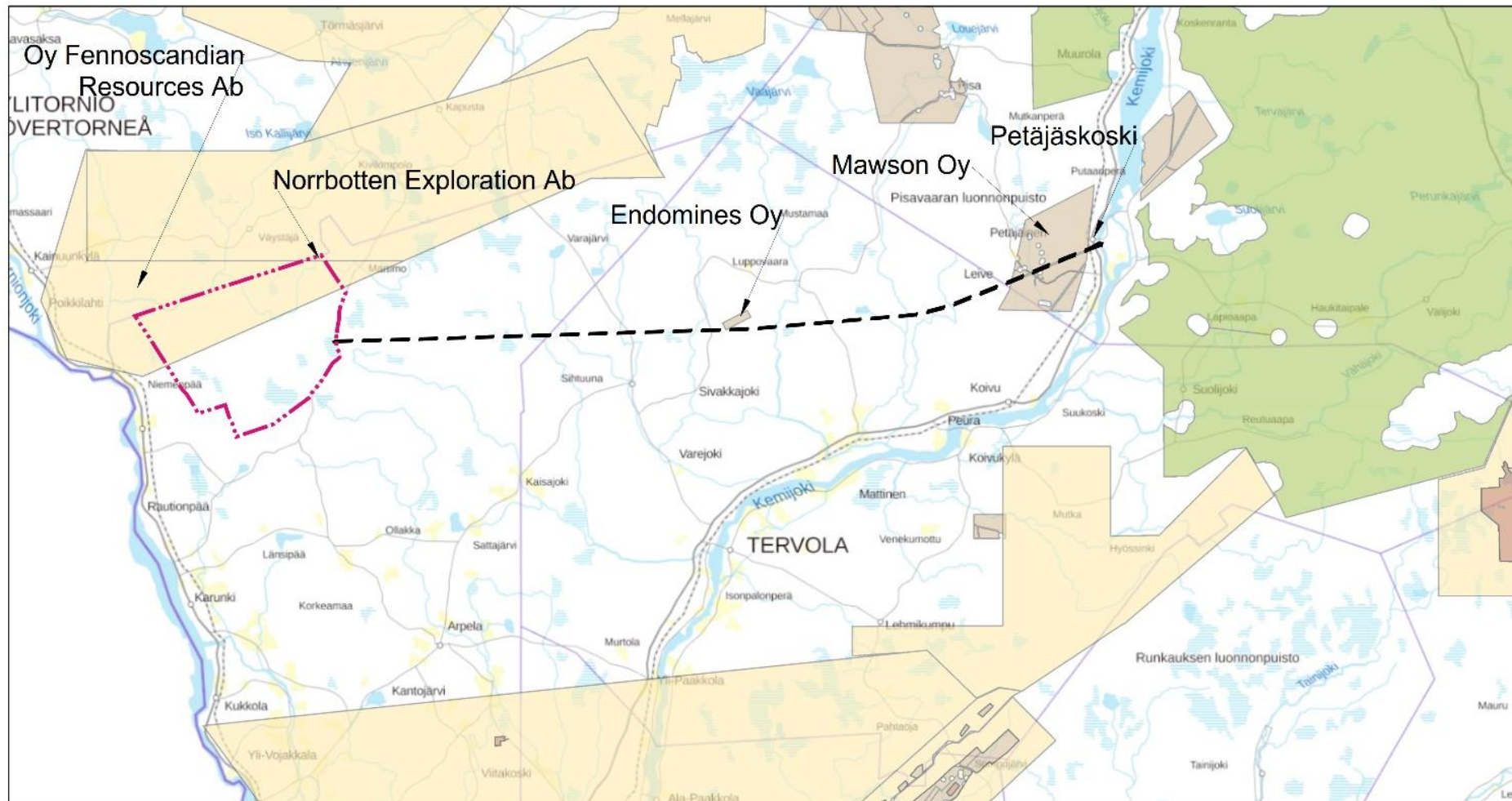
- Hankealueelle sijoittuu kaksi muinaisjännöstä, Isojänkkä Laitamaa ja Perälehto.
- Sähkönsiirtoreitin välittömään läheisyyteen ei sijoitu tunnettuja muinaisjännöksiä.

Luonnon- varat

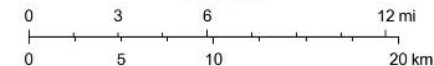
- Hankealueella ei ole käytössä olevia maa-ainestenotto-paikkoja tai louhoksia.
- Alueelle sijoittuu turvetuotantoalue, joka on jo osittain poistunut käytöstä.
- Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot ylittävät maa-ainestenotto-alueen Tervolan Pukinselässä. Maa-ainestenottolupa kalliokiviainekselle on voimassa 2023 saakka.
- Hankealueen pohjoisosassa on voimassa oleva kaivosvarausilmoitus.
- Sähkönsiirtoreitille sijoittuu malminetsintälupa-hakemuksia.

November 19, 2019

Kullanhuuhdonta-alueet	Kaivospiirit voimassa	Voimassa olevat valtauksset
Kullanhuuhdentalupahakemukset	Kaivospiirihakemukset	Valtaushakemukset
Kaivosalueet voimassa	Malminetsintäalueet voimassa	Varausilmoitukset voimassa
Kaivoslupahakemukset	Malminetsintälupahakemukset	Varausilmoitushakemukset

1:250,000

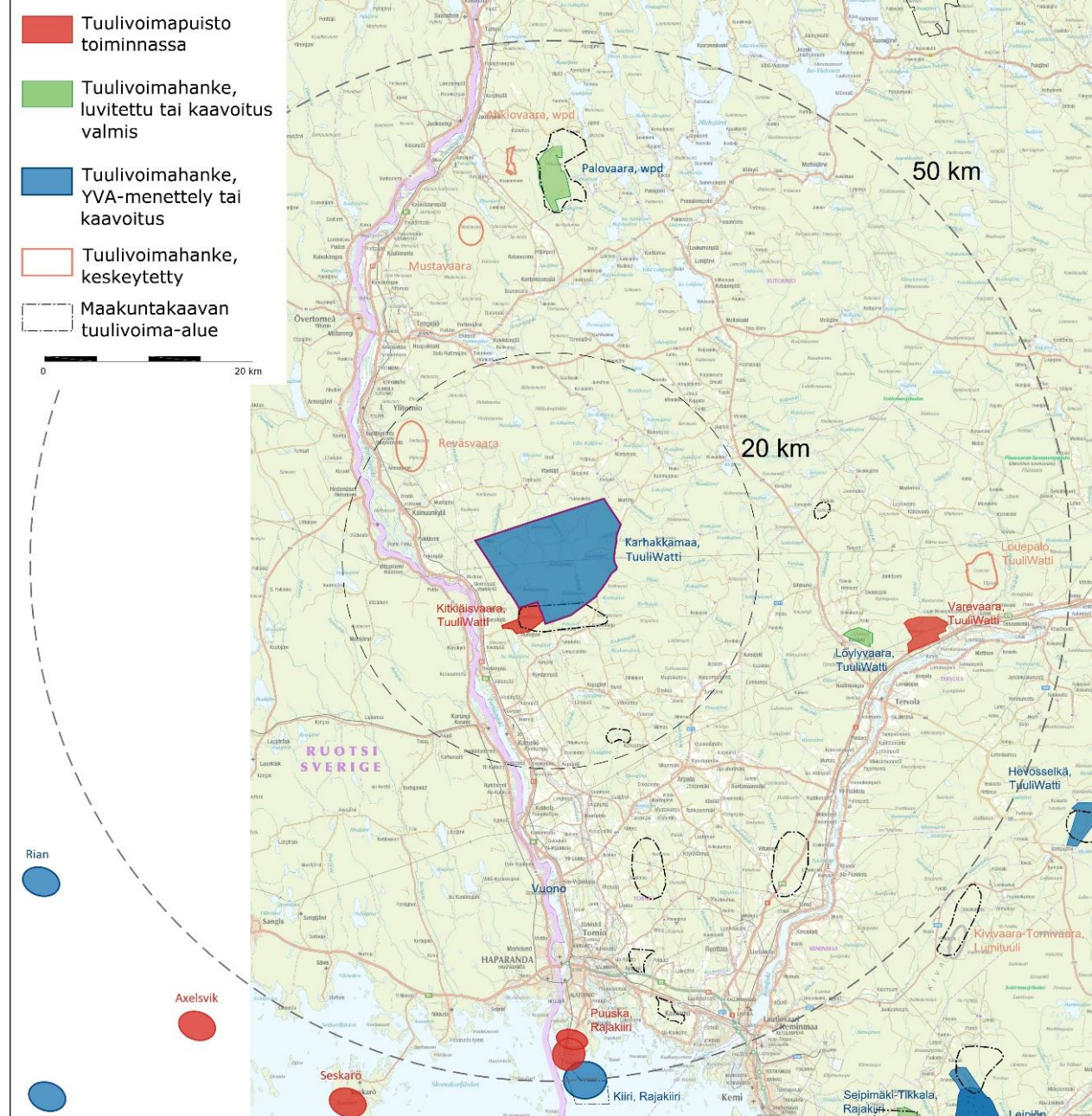

(c) MML, Esri Finland

Muut tuulivoimahankkeet

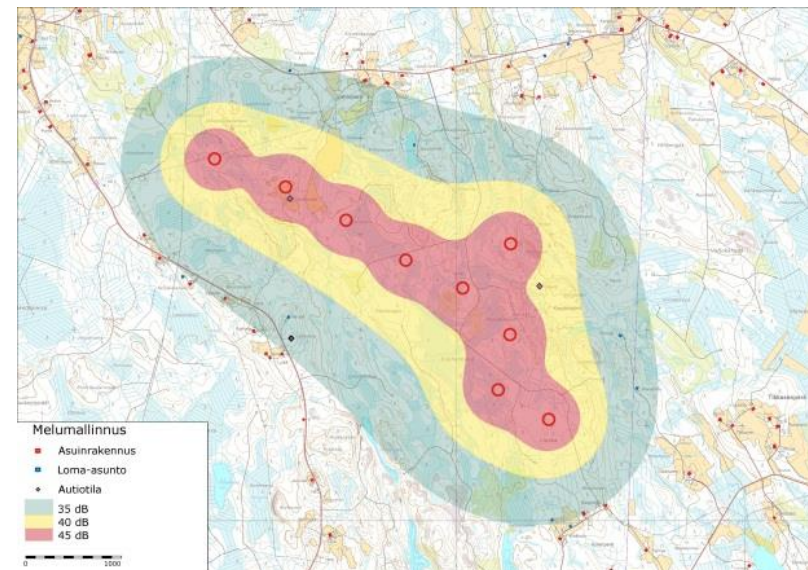
- Hankealue rajautuu etelässä Kitkiäisvaaran tuulivoimapuistoon.
- Alle 20 kilometrin etäisyydellä hankealueesta ei ole vireillä olevia muita tuulivoimahankkeita.

Laadittavat ympäristöselvitykset ja mallinnukset

- Ympäristöselvitykset ja mallinnukset
  - Luontoselvitykset kaava-alueelle ja sähkönsiirtoreitille
  - Arkeologinen inventointi kaava-alueelle ja sähkönsiirtoreitille
  - Näkemäalueanalyysi
  - Valokuvasoitteet
  - Melumallinnus
  - Matalataajuisen melun mallinnus
  - Välkemallinnus

Arvioitavat ympäristövaikutukset

- Hankkeen (tuulivoimalat ja voimajohto) ympäristövaikutukset arvioidaan osana kaavoitusprosessia
- Vaikutukset ihmisiin
  - Vaikutukset terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
    - Maisemavaikutukset
    - Melu ja välke
    - Virkistyskäyttö
  - Vaikutukset elinkeinoihin ja aluetalouteen
- Vaikutukset arvokkaille luontokohteille
  - Suorat menetykset pinta-aloissa
  - Suorat ja välilliset vaikutukset kohteiden ominaispiirteissä
  - Vaikutukset ekologiin yhteyksiin
  - Vaikutusten merkittävyys lajitasolla, suhteessa lajiston suotuisaan suojelutasoon ja paikallisia kantoja verottaviin muihin tekijöihin
- Linnustovaikutukset
  - Elinympäristöjen muutokset
    - Linnustollisesti arvokkaat kohteet
  - Melu- ja häiriövaikutukset
  - Estevaikutukset
  - Törmäysvaikutukset
- Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden ja muiden mahdollisten lähialueen hankkeiden kanssa.

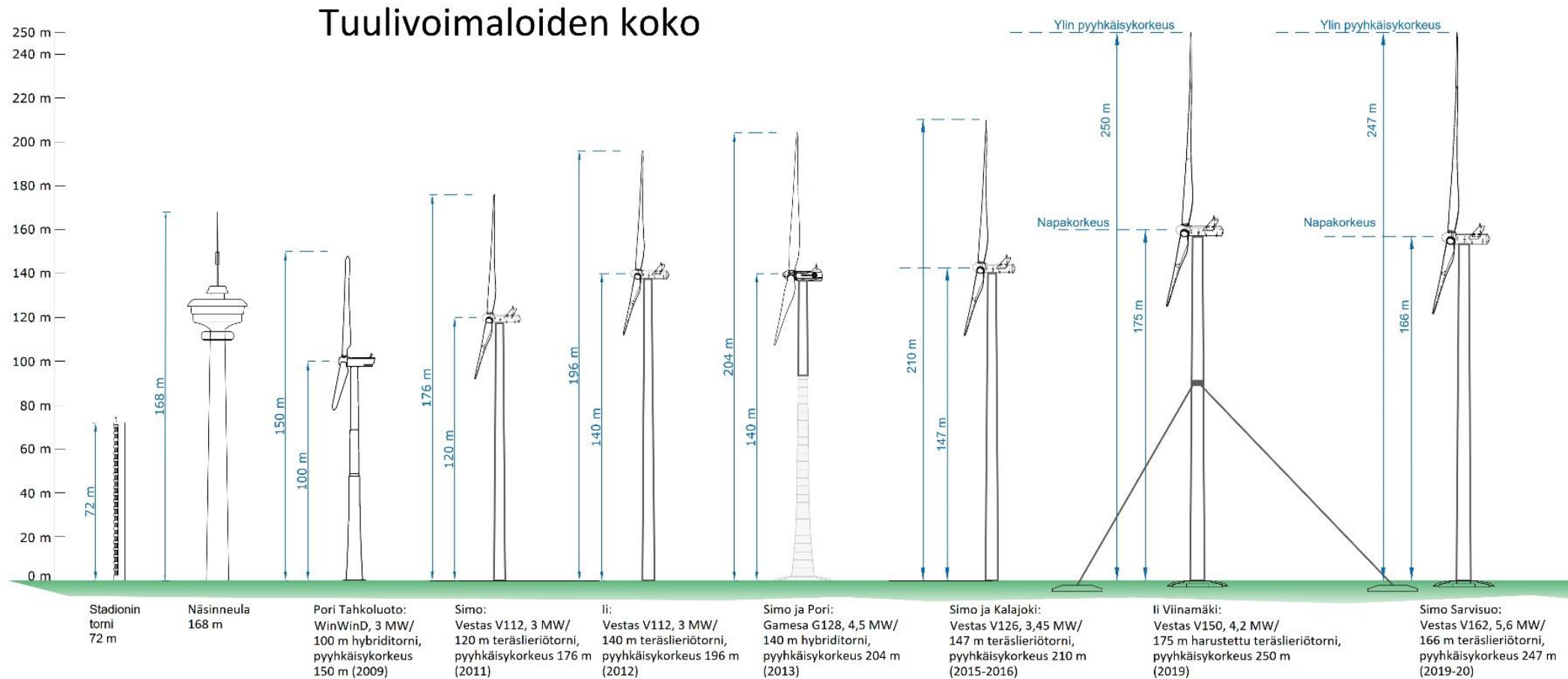
Arvioitavat ympäristövaikutukset

- Vaikutusten arvioinnissa arvioidaan hankkeen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia koko hankkeen elinkaaren ajalta.
- Vaikutuksia arvioidaan niin laajalta alueelta, kuin tuulivoimapuiston tai sähkönsiirtoreitin vaikutusten arvioidaan ulottuvan
  - Eri vaikutustyypeillä eri laajuinen vaikutusalue
- Vaikutusten arviointi perustuu monitavoitearviointiin, eli vaikutusten suuruusluokan, vaikutuskohteiden luonteen/herkkyyden ja näistä seuraavan vaikutusten merkittävyyden järjestelmälliseen tarkasteluun.
- Vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla hankkeen aiheuttamia muutoksia suhteessa ympäristön nykytilaan.
- Vaikutusten arviointi perustuu lähtötietoihin, luonto- ja ympäristöselvityksiin, saatuun palautteeseen sekä mallinnuksiin.
- Erityispiirteitä:
  - Panostetaan maisemavaikutusten arviointiin. Valokuvasoitteita riittävästi myös Ruotsin puolelta.
  - Vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös maakunnallisiin vaikutuksiin.

Tuulivoimalat

Voimaloiden koon kasvu 2009-2019

- Rakenteilla esimerkiksi: Sarvisuo (Simo) 27 voimalaa 5,6 MW:n voimalaa, kokonaiskorkeus 247 m

Voimaloiden äänitasot, esimerkkinä Vestas

Vuosi	Voimala	Teho MW	Meluarvo dB(A)	sahalaitasiipi
2011	Vestas V112	3	106,5	
2012	Vestas V112	3,45	106,7	
2015	Vestas V126	3,3	107,5	
2015	Vestas V126	3,3	106	x
2015	Vestas V126	3,45	104,2	x
2016	Vestas V136	3,45	108,2	
2017	Vestas V136	3,6	105,5	
2019	Vestas V150	4,2	108	
2019	Vestas V150	4,2	104,9	x
2019	Vestas V162	5,6	106,8	
2019	Vestas V162	5,6	104	x

- Voimalavalmistajien intresseissä on kehittää paitsi entistä tehokkaampia, myös entistä hiljaisempia voimaloita.
- Voimaloiden meluarvot eivät ole suoraan sidonnaisia voimaloiden tehoon, vaan suurempi merkitys on esimerkiksi siiven rakenteella.
- Korkeampi napakorkeus vie melun lähteen kauemmaksi maan tasosta → melualue suppeampi.

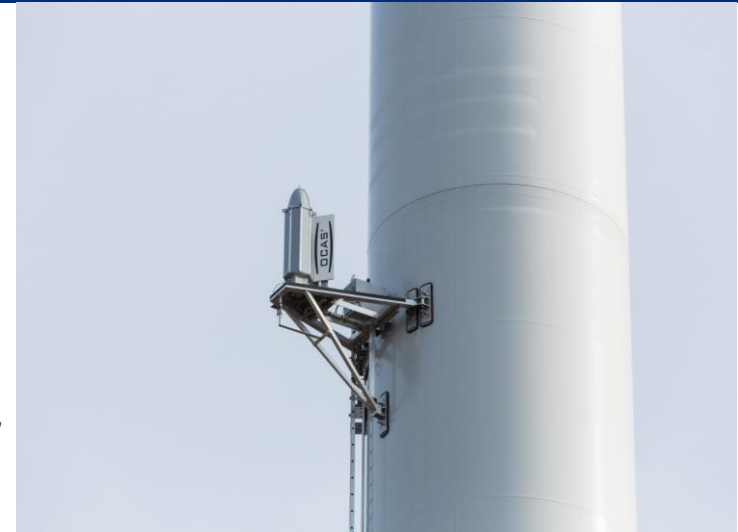
Lentoestevalot

- Lentoestemääräysten vuoksi voimaloihin on asennettava lentoestevalaistus.
- Lentoestevalaistuksesta määrätään yksityiskohtaisesti lentoesteluvassa, joka haetaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lopulliseen toteutussuunnitelmaan kaavan valmistumisen jälkeen.
- Lentoestevalot sijoitetaan tuulivoimalan napakorkeudelle konehuoneen päälle.
- Nykyisten määräysten mukaan lentoestevaloina tulee käyttää päivällä suuritehoisia vilkkuvia valoja ja yöllä valot voivat olla keskitehoisia kiinteitä punaisia valoja.
- Muualla maailmalla on käytössä myös tutkaohjattuja lentoestevaloja, joissa valot ovat pääasiassa kokonaan sammutettuina ja syttyvät vasta kun tutka havaitsee lähestyvän lentokoneen tai helikopterin.
- Suomessa tutkaohjatut lentoestevalot ovat koekäytössä Närpiön Svalskullan tuulivoimapuistossa.

Kiinteät punaiset lentoestevalot yöaikaan

Svalskulla, Närpiö,
tutka

Elinkeinot ja aluetalous

Aluetaloudelliset ja työllisyysvaikutukset

- Tulot maanomistajille
  - Maanvuokratulo
- Tulot kaupungille
  - Suoraan kiinteistöverotuottoja
    - Kunnan kiinteistöveroprosentin mukaan
    - Voimalaitoksen kiinteistöveroprosentin mukaan
  - Välillisesti tuloveroja, yhteisöveroja, investointeja, työpaikkoja, liikevaihtoa
- Esimerkki kiinteistöverotuksesta:
  - Tuulipuistossa sijaitsevasta maatuulivoimalasta saatava kiinteistöverokertymä on voimalan elinkaaren aikana kiinteistöverona yli 400 000 euroa / voimala, mikäli kunta on ottanut käyttöön korkeimman mahdollisen voimalaitoksen kiinteistöveroprosentin (3,1 %).
  - Kunnan saama kiinteistöveron suuruus riippuu tuulipuistojen koosta (voimaloiden lukumäärästä, joka vaikuttaa kokonaisinvestoinnin suuruuteen sekä veroprosenttiin), iästä ja investointikustannuksesta sekä kunnan kiinteistöveroprosenteista.

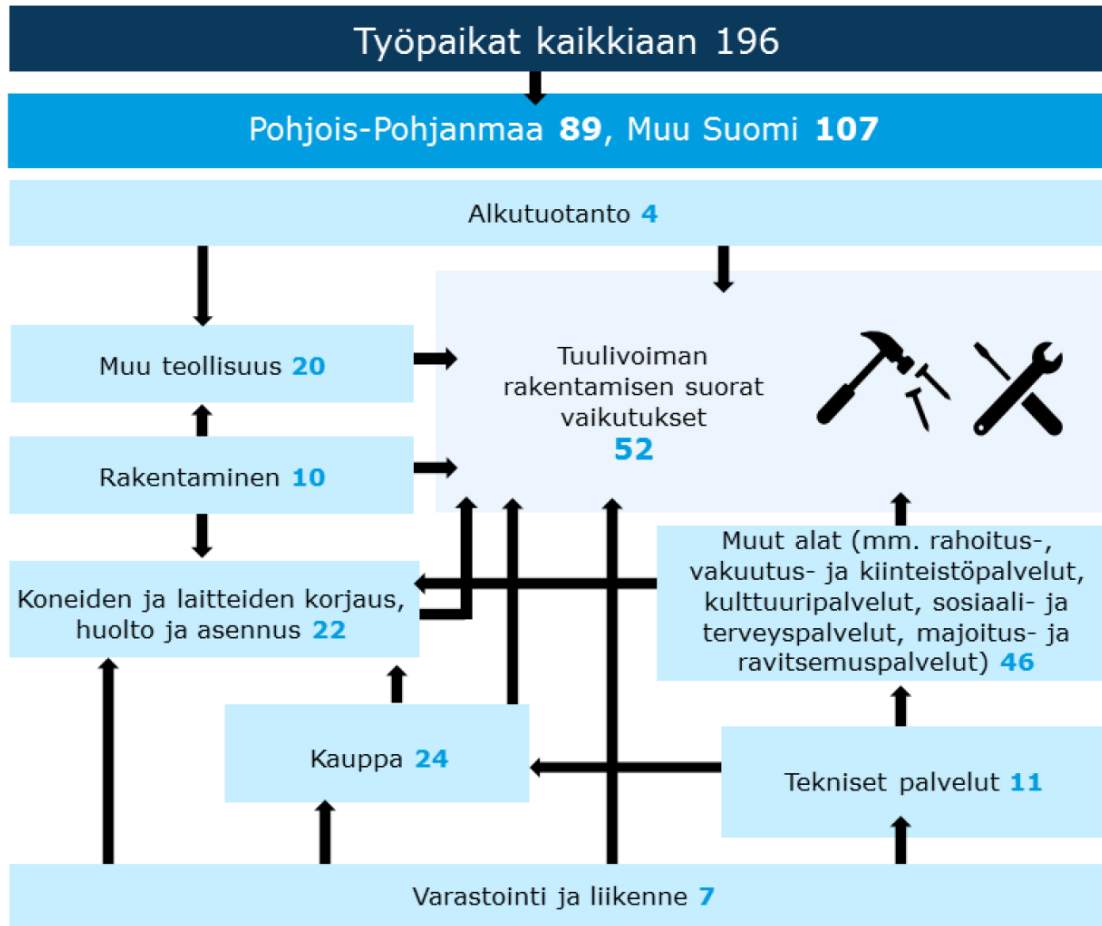
Esimerkkejä vuonna 2019 toteutuneesta kuntien saamasta kiinteistöverosta:

Kunta	Voimaloiden lukumäärä	Kiinteistövero 2019
Kalajoki	62	1,75 milj. euroa
Raahe	62	1,18 milj. euroa
Ii	43	1,10 milj. euroa
Simo	37	898 000 euroa

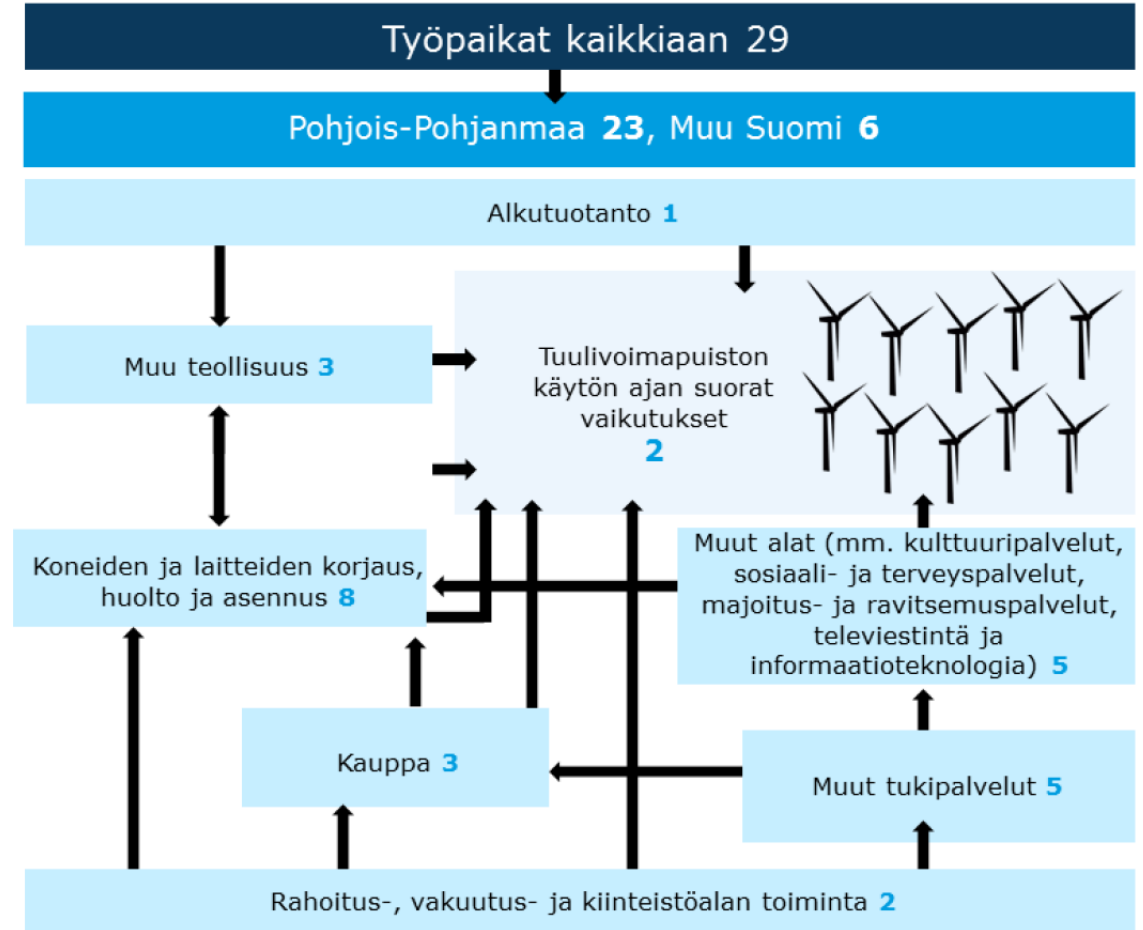
Aluetaloudelliset ja työllisyysvaikutukset

- Esimerkkilaskelma toteutuneesta tuulivoimapuistosta: Työllisyysvaikutukset rakentamisen aikana / 10 voimalaa, yhteensä 33 MW (henkilötyövuotta)

Kuva 8-1. Työllisyysvaikutusten jakaantuminen rakentamisen aikana.

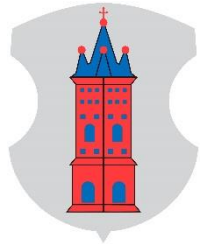
- Työllisyysvaikutukset vuodessa käytön aikana / 10 voimalaa, yhteensä 33 MW (henkilötyövuotta)

Kuva 8-5. Työllisyysvaikutukset tuulivoimapuiston käytön aikana.

Yhteystiedot

Kaavoituksesta vastaava:

Tornion kaupunki
Suensaarenkatu 4
95400 Tornio

Jarmo Lokio
Kaupunginarkkitehti
p. +358 40 704 8720
jarmo.lokio@tornio.fi

YVA-yhteysviranomainen:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PL 8060
96101 Rovaniemi

Leena Ruokanen
Ylitarkastaja
p. +358 29 5037 513
leena.ruokanen@ely-keskus.fi

Kaavoitus ja YVA-konsultti:

FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy
Hallituskatu 13–17 D,
90100 OULU

Kaavoitus:
Janne Tolppanen, arkkitehti
p: +358 44 278 7307
janne.tolppanen@fcg.fi

Ympäristövaikutusten
arviointimenettely:
Leila Väyrynen, projektipäällikkö
p: +358 40 541 2306
leila.vayrynen@fcg.fi

Hankkeesta vastaava:

TuuliWatti Oy
c/o St1 Oy
PL 100, 00381 Helsinki
Purotie 1, 00380 Helsinki

Sami Piippo
p. +358 50 574 5180
sami.piippo@st1.fi

Mika P.A. Anttonen
p. +358 50 374 9625
mika.pa.anttonen@st1.fi